

ADP Bakı sakinlərinə kompensasiya verilməsini tələb edir

Hürriyyət

SİZİN ÜÇÜN QƏZET

№34 (3373) 23 Sentyabr / 2025-ci il

Həftədə 1 dəfə çıxır

Qiyməti: 60 qəpik

ANA XƏBƏR

**İcra başçısının
1.5 milyonluq
tenderi
ləğv edildi**

Adnan Əhmədzadənin bağlı olduğu gizli şəbəkə

Milyarderin
işbirliyində
olduğu
şəxslərin
isimləri
ortaya çıxdı

GÜNÜN NƏBZİ

Müsahibə

**"Ölkədə
dəyişikliklər
qaçılmazdır"**

Pənah Hüseyn: "Azərbaycanda qarışıq formada proporsional seçki sisteminə qayıdışın vaxtı yetişib"

8

Fakt

**Hava limanında
aşkar soğunçuluq...**

Üzərindəki 10 qram qızıla görə gömrükdə 518 manat ödəməyə məcbur etdilər

4

Ölkə

**Ağdaş sakini rəsmi
qurumları ittiham edir**

"Bu üç qurum rayonda sözün əsl mənasında "at oynadır", insanları diri-diri öldürürlər"

6

Toplum

**Vəzifəyə keçər-keçməz
bütün qohumlarına iş verdi**

"Aqroserviz" ASC-nin Lənkəran Maşın Sınaq Stansiyasınıın sədri Şahin Ağayevdən şikayət...

7

Ölkə

**"Abad həyat" necə
xarabalığa döndü**

Xətai sakinləri aylardır toz-torpaq içində boğulur

6

LAYİHƏ

**"Bizdə hələ də qadının
rolunu evlə məhdudlaşdıran
düşüncələr yaşayır"**

Şəhla İsmayıl: "Bərabərliyin nəticələrini hər yerdə görmək üçün sosial dəyişikliklərə ehtiyac var"

3

Sənət

**Teatrı
yaşatmaq gərək**

Allahverdi Musayev:
"Aktrisa sarıdan qıtlıq çəkirik"

12

**Goranboyda
"yezid" peyda olub**

Mərkəzdən evinə içməli su gətirmək istəyən sakin şərlənərək həbs olundu; rayon rəhbərliyi sakinləri suya həsrət qoyublar...

Goranboy rayonu, Qızılhacılı qəsəbə sakini Əhmədov Ramin İsa oğlu tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə müraciət edən şikayətçinin məktubunu olduğu kimi dərc edirik.

7

Toplum

Xəbər

**"Hərbi biletdə almaq üçün
22 min manat verdim"**

Keçmiş hərbi komissarın məhkəməsində şok faktlar açıqlandı

Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Xəzər rayon idarəsinin sabiq rəisi, polkovnik-leytenant Ramin Şükürov, həmin idarənin Çağırış şöbəsinin baş zabiti, kapitan Xalid Əzimov və zabiti, baş leytenant Emil Nəbiyevin cinayət işi üzrə məhkəmənin növbəti prosesi keçirilib.

2

Sutka 2 saata qədər azalsa, nə olar?

Artıq sutka ərzində kifayət qədər vaxt olmadığını hiss edirsiniz. Ancaq belə çıxır ki, bu, təkcə sizin təsəvvürünüz deyil - günlər əslində qısalmır. Alimlərin hesablamalarına görə, bu il iyun 9, 22 və avqustun 5-də günün uzunluğu standart 24 saatdan 1,3-1,51 millisaniyə qısalıb.

Lent.az-ın xarici mediaya istinadla xəbərinə görə, dəqiq səbəbin sirr olaraq qalmasına baxmayaraq, bir neçə mümkün faktor var: atmosferdəki dəyişikliklər, buzlaqların əriməsi, Yerin nüvəsində hərəkət və zəifləyən maqnit sahəsi.

Bir neçə millisaniyəni itirmək çox narahatedici olmayacaq, lakin dəhşətli süjeti olan yeni kitabda dünyanın sözün əsl mənasında "orbitdən düşməsi" təsvir edilir. Aleks Fosterin "Dairəvi hərəkət" romanında Yerin günləri 23 saata, sonra 20-yə, sonra isə cəmi ikiyə qədər azalır.

Fırlanan bir zirvə kimi, planet o qədər sürətlə fırlanır ki, hətta cazibə qüvvəsi də təsirini itirir, günəş isə getdikcə daha tez doğub batır. Ekspertlər belə bir ssenarinin real həyat nəticələrini təsvir edirlər - irimiqyaslı fəlakətlər, daşqınlar və zəlzələlər.

Yer daha sürətli fırlansa nə baş verərdi

Fosterin kitabında Yerin fırlanmasının sürətlənməsinə 30.000 fut yüksəklikdə orbitə çıxan, nəqliyyat sistemlərini kökündən dəyişdirən nəhəng təyyarələr şəbəkəsi səbəb olur. Əvvəlcə sürətlənmə demək olar ki, nəzərə çarpmır, günlər cəmi bir neçə saniyə qısalmır və heç kim bunu hiss etmir. Amma tədricən fırlanma o qədər sürətlənir ki, bir gün cəmi iki saat çəkir və bu, global fəlakətə gətirib çıxarır.

Əgər Yerin fırlanması faktiki olaraq sürətlənsəydi, "mərkəzdənqaçma effekti" yaranardı - cisimlər karuseldə oturaclar asılmış kimi planetin

oxundan uzaqlaşmağa başlayacaqdı. Okeanlar ekvator ətrafında qabarıqlaşaraq Yerə almaz forması verəcək və qütb bölgələrindən çəkilən su Şimal buzlu okeanını daha dayaz edəcək və ekvator bölgələrini su basacaq. Hətta su altında qalmayan ekvatorun yaxınlığındakı torpaqlar sunami və daşqın riski ilə daha çox üzləşəcək.

San-Dieqodakı Kaliforniya Universitetinin geofizika professoru Dulkan Eqnyu qeyd edib ki, "ən böyük dəyişikliklər okeanın gəlgitlərində baş verəcək".

Çimərliyə getmiş hər kəsin bildiyi kimi, dünyanın sahiləyi ərazilərində Yerin fırlanması ilə birlikdə Ay və Günəşin cazibə qüvvəsi səbəbindən yüksək və aşağı gəlgitlər müşahidə olunur. Planetin fırlanması hazırda hər 24 saat 50 dəqiqədən bir iki yüksək gəlgit və iki aşağı gəlgitə səbəb olur.

Professor Eqnyu deyib: "Bunu 10 faiz dəyişdirin və bəzi yerlərdə daha yüksək, digərlərində isə aşağı gəlgitlər əldə edəcəksiniz".

Bundan əlavə, Yer nə qədər sürətlə fırlanırsa, tektonik plitələr bir o qədər sürətlə hərəkət edir ki, bu da geoloji gərginliyi artır və "çoxlu zəlzələlərə" səbəb ola bilər.

Ekvator (Yerin çevrəsinin ən böyük olduğu yerdə) fırlanma sürətinin tropiklərdə və ya qütblərdə olduğundan daha yüksək olduğunu xatırlamaq lazımdır: qütblərdə demək olar ki, sıfıra qarşı təxminən 1650 km/saat.

Bizi yerin səthində cazibə qüvvəsi saxlayır, lakin fırlanma kifayət qədər sürətlənsə, mərkəzdənqaçma qüvvəsi cazibə qüvvəsini dəf edəcək və cisimlər kosmosa uçmağa başlayacaq.

"Yer nə qədər sürətli fırlanırsa, bir o qədər çox cazibə qüvvəsi aradan qalxacaq və özünüzü daha yüngül hiss edəcəksiniz", - Foster vurğulayıb.

NASA astronomu doktor Sten Odivald öz növbəsində hava hadi-

sələrinin ekstremal və dağıdıcı xarakter alacağı barədə xəbərdarlıq edib. Fırlanma sürəti artdıqca siklonlara fırlanmalarını verən korolis effekti də artacaq. Qasırğalar daha sürətli fırlanacaq və daha çox enerji daşıyacaq.

Əgər Yer kürəsinin fırlanması sürətlənsəydi, bu, daha az gün işığı və yuxu üçün daha az vaxt demək olardı ki, bu da insanların məhsuldarlığının azalmasına səbəb olardı.

Günlər qısaldıldıqca saat daim sıfırlanmalı və ya hətta tamamilə yeni bir vaxt hesablama sistemi icad edilməli idi. Baxmayaraq ki, insanlarda "sirkadiyalı ritm" var - 24 saatlıq sutkaya bağlı daxili bioloji saat. Onun pozulması (məsələn, uçuşlar səbəbindən) artıq fiziki və psixoloji problemlər yaradır.

Bundan əlavə, bir çox peyqlər yersiz olardı ki, bu da rabitə, internet, TV və digər sistemlərdə fasilələrə səbəb olardı. Ancaq xatırlamaq lazımdır ki, Yer kürəsinin fırlanmasını bu qədər sürətləndirmək ideyası elm adamlarına görə "tamamilə absurdur".

Rusiya Baş prokurorunun milyonluq mülkləri açıqlandı

Kremlə üzbəüz 10 milyonluq mənzili var

Rusiya Baş Prokuroru İqor Krasnovun iki yaşlı oğlu Kremlin yaxınlığında 760 milyon rubllıq (9 milyon dollara yaxın) mənzilə sahibdir.

Bu barədə mərhum rusiyalı müxalifətçi Aleksey Navalnının komandası (FBK) məlumat yayıb.

Məlumatda deyilir ki, Navalnının komandası hazırkı baş prokuror və tezliklə Ali Məhkəmənin sədri olacaq İqor Krasnovla bağlı araşdırmanın nəticəsini açıqlayıb. Məlum olub ki, o və ailəsi təkcə son üç il ərzində təxminən 1.5 milyard rubl (təxminən 18 milyon dollar) dəyərində daşınmaz əmlak əldə edib. Konkret olaraq, prokurorun ailəsinin Kremlə üzbəüz "Zolotoy" yaşayış kompleksində 304 kvadratmetrlik, dəyəri 760 milyon rubl olan mənzili var. Mənzil rəsmi olaraq məmurun iki yaşlı oğlu Mixail Krasnovun adındadır.

Təxminən 370 milyon rubl dəyərində olan başqa bir 165 kvadratmetrlik mənzil elit "Plyuşixada həyat" kompleksində yerləşir. O, Baş Prokurorun keçmiş həyat yoldaşı Anna Krasnovanın adındadır. "Proekt" jurnalistləri Baş prokurorla xanımının boşanmasının saxta olduğunu iddia bildirirlər.

FBK-nın məlumatına görə, Krasnovlar ailəsi "olixarxların himayəsinə götürülüb".

Əyləncə səhifəsi

Putinin valideynləri ilə bağlı şok fakt

1928-ci il faciəsi olmasaydı, Vladimir Putin heç vaxt dünyaya gələ bilməzdi. Rusiya prezidenti Vladimir Putin sevgi üçün deyil, məcburiyyət altında yaranan bir ailədə anadan olub. Üstəlik, bu evlilik çox xoşagəlməz şəraitdə baş verib.

Bu barədə Almanyanın "Bild" nəşri rusiyalı araşdırmaçı jurnalistlər Roman Badanin və Mixail Rubinin "Öz adamının padşahı" kitabına istinadən yazır.

Kitabda iddia olunur ki, Rusiya prezidentinin gələcək valideynləri - anası Mariya İvanovna və atası Vladimir Spiridonoviç təxminən 1928-ci ildə Tver vilayətinin Turqinov kəndində baş vermiş faciəli hadisədən sonra evlənməyə məcbur olublar.

Bir gün 17 yaşlı Mariya həmyaşıdı Vladimiri evinə dəvət edib, lakin o, gözlənilmədən dostları ilə gəlib. Qız qorxub və onları həyətə buraxmayıb, bundan sonra oğlanlar çəngəllərlə darvazanı sındırmağa başlayıblar. Çəşqınlıq içində Vladimir çəngəllə qızın üzünə vurub, nəticədə Mariya gözü-nü itirib.

Kitabın müəllifləri iddia edirlər ki, Mariyanın valideynləri Vladimiri eybəcərləşdirdiyi qızları ilə evlənməyə məcbur ediblər, imtina etsə, onu məhkəməyə verəcəkləri ilə hədələyiblər. Nəhayət, məhz belə olub, bundan sonra yeni evlənmə ailə kənddən Leningrada köçüb.

"Sağ qalan nadir fotoşekillərdə Mariya demək olar, həmişə üzünü döndərərək ki, üzünün itməmiş gözü görünməsin. Bu məlumat Putinin özünün valideynləri haqqında söylədiyi rəsmi hekayələrlə ziddiyyət təşkil edir. O, məsələn, "atasının heç vaxt sərxoş olduğunu görmədiyini və ya birçə dəfə də olsun kobud söz dediyini eşitmədiyini" iddia edir", - "Bild" yazır.

Təsisçi:

Sərdar Cəlalovlu

Baş redaktor:

Vüqar Məmmədov

Tel: 070 333 22 85

012 496 98 93

E-mail: vuqar-mt@mail.ru

Dizayner:

Seymur Həsənov

"Hürriyyət" qəzetinin internet unvanı:

Hurriyyet.az

E-mail: hurriyyet@mail.ru

Tiraj: 2500

Redaksiyanın ünvanı:

AZ 1008, Bakı, akademik

Ələşrəf Əlizadə küçəsi, 31

Telefonlar: 496-10-72; 496-08-35

Lisenzianın qeydiyyat nömrəsi: V 165

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın

mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Redaksiyanın kompüter mərkəzində

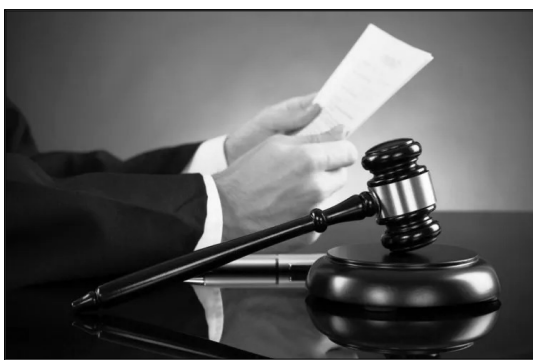
yığılıb səhifələnilir və "Futbol+ servis"

mətbəəsində çap edilir.

Bu işarə altında dərc olunan yazılar reklam xarakterlidir.

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

"Hərbi bilet almaq üçün 22 min manat verdim"

Keçmiş hərbi komissarın məhkəməsində şok faktlar açıqlandı

Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Xəzər rayon idarəsinin sabiq rəisi, polkovnik-leytenant Ramin Şükürov, həmin idarənin Çağırış şöbəsinin baş zabiti, kapitan Xəlid Əzimov və zabiti, baş leytenant Emil Nəbiyevin cinayət işi üzrə məhkəmənin növbəti prosesi keçirilib.

Dünən Bakı Hərbi Məhkəməsində hakim Fikrət Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə şahidlər ifadə verib.

Cinayət işi üzrə şahid qismində tanınan Əhməd Əhmədov bildirib ki, hərbi xidmətdən azad olunması üçün 22 min manat pul verib:

"Mən magistr təhsili alırdım. Möhlətim noyabr ayında bitirdi. Lakin mənə Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Xəzər Rayon Hərbi Komissarlığından zəng gəldi. Mən ora təhsil sənədimlə getdim. Sənədin etibarlı olmadığını dedilər. Mən də yoxlanışdan keçdim. Tibbi müayinə üçün evvəlcə Sabunçu xəstəxanasına, sonra Qobuya getdim. Bu məsələni tanışım Abdulla Ələsgərova dedim. Abdulla mənə Ramin Şükürovla danışaraq məsələni həll edəcəyini bildirdi. Onunla birlikdə yenidən hərbi komissarlığa getdim. Ramin Şükürova ayağımda və belimdə problemin olduğunu dedim. Ramin Şükürov da mənim ayağıma və belimə baxdı. Sonra yenidən Sabunçuya və Qobuya müayinədən keçmək üçün getdim. İyun ayında mənə hərbi bilet verildi. Bileti aldıqdan sonra Abdullaya 22 min manat verdim".

Daha sonra şahid qismində Araz Məmmədov ifadəsində deyib ki, qohumunun əsgərlik məsələsini 6 min manata həll ediblər.

Məhkəmə digər şahidlərin ifadəsi ilə oktyabrın 1-də davam etdiriləcək.

Qeyd edək ki, təqsirləndirilən Ramin Şükürova Cinayət Məcəlləsinin 311.3.1, 311.3.2, 311.3.3 (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən təkrarən külli miqdarda rüşvət alma) və 312-1.1-ci (vəzifəli şəxsin qərarına qanunsuz təsir göstərmə (nüfuz alveri)), Emil Nəbiyevə həmin Məcəllənin 311.3.1 və 311.3.3, Xəlid Əzimova isə həmin Məcəllənin 311.3.1 və 311.3.2-ci maddələri ittiham irəli sürülüb.

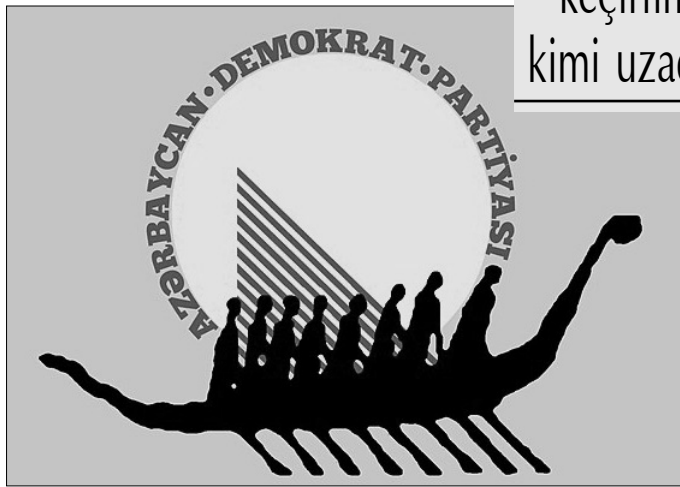
Təqsirləndirilən Ramin Şükürov ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyi həyata keçirən prokurorun təqdimatı əsasında məhkəmənin qərarı ilə həbs, Emil Nəbiyevə və Xəlid Əzimova isə ev dustaqlığı qətimkan tədbiri seçilib.

Daha sonra Ramin Şükürov məhkəmənin qərarı ilə ev dustaqlığına buraxılıb.

Həmçinin hər üç şəxs barəsində vəzifədən kənarlaşdırma növündə əlavə qətimkan tədbiri seçilib.

ADP Bakı sakinlərinə kompensasiya verilməsini tələb edir

Partoiya Formula-1 yarışlarının Azərbaycan paytaxtında keçirilməsinin 2030-cu ilə kimi uzadılmasını tənqid edib

"Adnan Əhmədovun həbsi Azərbaycan hakimiyyətində nəzarətdən kənar cinayətkarlıqla məşğul olan və sərbəst fəaliyyət göstərən məmurların mövcudluğunu göstərir"

Qarabağ üzərində Azərbaycanın dövlət suverenliyinin möhkəmləndirilməsi baxımından bu ənənənin davam etdirilməsini məqsədə müvafiq hesab edib.

İdarə Heyətində Rusiyanın son günlər bir sıra Avropa dövlətlərinin hava məkanlarına hərbi müdaxiləsi ətrafında da müzakirələr aparılıb. Müzakirələrdə Rusiyanın təxribat xarakterli əməlləri Ukrayna-Rusiya münaqişəsinin Avropa-Rusiya münaqişəsinə çevirmək cəhdi kimi dəyərləndirilib. Rusiyanın bu hərəkətlərini qətiyyətlə pisləyən toplantı iştirakçıları, baş verənləri dünyada təhlükəsizlik üçün risklər yaratdığını qeyd edərək, Qərb və Avropa dövlətlərini Rusiyanın bu tipli hərəkətlərinə qarşı sərt və ciddi tədbirlər görməyə çağırıb.

İdarə Heyəti İsrail-Fələstin münaqişəsi ətrafında da fikir mübadiləsi aparıb. Müzakirələrdə son zamanlar bir sıra Avropa dövlətlərinin də Fələstin rəsmən dövlət kimi tanınması təqdir edilib, bu münaqişənin BMT qərarına

uyğun olaraq iki dövlət prinsipi ilə nizamlanmasının vacibliyi bildirilərək, digər dövlətlər də analoji mövqedən çıxış etməyə dəvət edilib. İdarə Heyəti müzakirələrdə eyni zamanda Netanyahu hökumətinin Qəzzada dinc insanların kütləvi ölümü ilə nəticələn hərbi əməliyyatlarının dərhal dayandırılmasının zəruriliyini qeyd edərək, Netanyahu hökumətinin Qəzzada törətdiklərinin Hitlerin ikinci dünya müharibəsində törətdiklərinə haqq qazandırdığını bildirib.

İdarə Heyəti son zamanlar Gürcüstanda tarixi dedəbaba torpaqlarında yaşayan azərbaycanlılara qarşı millietnik zəmində baş verən ayrı-seçkilik siyasətinə də diqqət çəkib. İdarə Heyəti bu tipli hadisələrin Cənubi Qafqazda yeni gərginlik ocaqlarının yaranmasına gətirib çıxara biləcəyini nəzərə alaraq, soydaşlarımıza qarşı ayrı-seçkilik siyasəti aparən məmurlara qarşı Gürcüstan hökuməti tərəfindən ölçü götürülməsinin vacibliyini bildirib.

İdarə Heyəti SOCAR-ın

İnvestisiyalar və Marketing üzrə vitse-prezidentinin sabiq müavini Adnan Əhmədovun korrupsiya və külli miqdarda mənimsəmə faktlarına görə həbs olunması hadisəsinə də münasibət bildirib. İdarə Heyəti hesab edir ki, baş verənlər Azərbaycan hakimiyyətində nəzarətdən kənar cinayətkarlıqla məşğul olan və sərbəst fəaliyyət göstərən məmurların mövcudluğunu göstərir, həmin məmurlara dövlətin nəzarət orqanları, eyni zamanda həmin idarələrin tabe olduqları qurumlar nəzarət etmir. Baş verənləri idarəçilikdə şəffaflığın olmaması və kadrların qapalı dairələrdən təyin olunması ilə əlaqələndirən müzakirə iştirakçıları, bu cinayətin vaxtında qarşının alınmasına məsul olan məmurların da məsuliyyətə cəlb edilməsinin, eyni zamanda digər dövlət orqanlarında analoji yoxlamalar aparılmasının vacibliyini bildirib.

İdarə Heyəti uzun illərdir paytaxt sakinlərinin haqlı narazılığına baxmayaraq, Formula-1 yarışlarının Bakıda keçirilməsinin 2030-cu ilə kimi uzadılmasını tənqid edib. Belə bir qərarın verilməsində paytaxt sakinlərinin rəyinin nəzərə alınmamasını yanlış addım kimi dəyərləndirib, bu yarışmanın keçirildiyi ərazidə yaşayan paytaxt sakinlərinə onların gündəlik həyat tərzinə mənfi təsirlərdən dolayı kompensasiya verilməsinin vacibliyini qeyd edib.

İdarə Heyəti sonda partiyanın bundan sonrakı fəaliyyətində iqtidar-müxalifət platformasında iştirakının məqsədə müvafiqliyi ətrafında müzakirələrini də davam etdirib. Bu məsələnin partiyanın digər strukturlarında müzakirə olunması və Ali Məclisin növbəti sessiyasında müzakirəyə çıxarılması tövsiyyə edilib.

Hazırladı: KƏNAN

İcra başçısının 1.5 milyonluq tenderi ləğv edildi

Lənkəran şəhər İcra Hakimiyyətinin keçirdiyi tenderin nəticəsi ləğv edilib. Hurriyyet.az xəbər verir ki, bu barədə açıq mənbələrdə məlumat yayılıb.

Qeyd edilir ki, tenderin

keçirilməsində məqsəd Lənkərandə abadlıq işləri və binalarda təmir işlərinin satın alınması olub.

Bunun üçün İcra Hakimiyyətinin 1 milyon 543 min 29 manat vəsait ayırmağı nəzərdə tutduğu da qeyd

edilir.

Tenderin ləğvinin səbəbi kimi, İcra Hakimiyyətinin bəzi qanunvericilik tələblərinin pozması göstərilir.

Xatırladaq ki, Lənkəranın icra başçısı Taleh Qaraşovdur.

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Gender, ailə və demografiya məsələlərinin işıqlandırılması

Son illər Azərbaycanda gender bərabərliyi mövzusu hər zaman öz aktuallığını qoruyub saxlayır. Doğrudur, bəzən bu məsələyə birtərəfli qaydada yanaşılır. Belə ki, “gender bərabərliyi” dedikdə yalnız qadın hüquqları ön plana çəkilir. Halbuki, gender bərabərliyi cəmiyyətin bütün sahələrində, eləcə də şəxsi həyatda kişi və qadına bərabər imkanlar və iştirak hüququnun verilməsi anlamı daşıyır. Bu baxımdan, sözügedən məsələyə məhz insan hüquqlarının qorunması çərçivəsindən yanaşmaq mütləqdir.

Təbii, onu da etiraf etmək lazımdır ki, bir çox ölkələrdə, xüsusilə də müsəlman dövlətlərində qadın hüquqları olduqca məhdudlaşdırıldığından, orada gender bərabərliyi haqda danışmaq mümkün deyil. Buna misal olaraq, Əfqanıstanda qadınların təhsil hüquqlarının yasaqlanmasını, hətta bəzi hallarda onların küçəyə çıxmasının belə qadağan olunmasını göstərə bilərik. Bəs, Azərbaycanda bu sahədə vəziyyət necədir? Bu və ya digər suallara Gender Mütəxəssisi, Rəşadət İnkişaf Uğrunda Qadınlar Cəmiyyətinin sədri Şəhla İsmayıl ilə müsahibəmizdə cavab tapmağa çalışdıq.

- Azərbaycanda gender bərabərliyi mövzusu hər zaman aktualdır. Doğrudur, bəzən bunu yalnız olaraq qadın hüquqlarının pozulması kimi gündəmə gətirirlər. Halbuki “gender bərabərliyi” dedikdə heç bir cinsi ayrı-seçkilik nəzərdə tutulmur. Siz bu sahədə ölkəmizdəki vəziyyəti necə xarakterizə edərdiniz?

- Azərbaycanda gender bərabərliyi artıq yalnız ekspert müzakirələrinin yox, geniş ictimai şəüurun bir hissəsinə çevrilib. Lakin tez-tez bunu sadəcə qadın hüquqları prizmasında dəyərləndirmək yanlış yanaşmadır. Gender bərabərliyi həm qadınların, həm kişilərin eyni imkanlardan faydalanması, sosial və peşəkar həyatda ədalətli iştirakının təmin edilməsidir. Ölkəmizdə qanunvericilik bazası mövcuddur, lakin ən böyük çətinlik gender-əsaslı stereotiplərin gücüdür. Bizdə hələ də

“Bizdə hələ də qadının rolunu evlə məhdudlaşdıran düşüncələr yaşayır”

qadının rolunu evlə məhdudlaşdıran, kişinin isə əsas qərarverici olduğu düşüncələr yaşayır. Mənzərəni belə ifadə edərdim: qanunda bərabərlik təmin olunub, praktikada isə bu bərabərliyin nəticələrini hər yerdə görmək üçün daha çox sosial dəyişikliklərə ehtiyac var. Məsələn, bu dönüşümü sürətləndirmək üçün uşaq baxımı xidmətlərinin əlçatanlığı, iş yerlərində şəffaf karyera mexanizmləri və kişilərin müttəfiq olaraq prosese cəlbə kimi praktik addımlar vacibdir.

- Siz Azərbaycanda qadınlara qarşı diskriminasiya siyasətinin həyata keçirildiyi haqda iddiaları qəbul edirsinizmi?

- Mən hesab edirəm ki, Azərbaycanda dövlət səviyyəsində qadınlara qarşı məqsədli diskriminasiya siyasəti yoxdur. Əksinə, bərabərlik üçün hüquqi çərçivə, beynəlxalq sənədlərə qoşulma və strategiyalar mövcuddur. Amma bu, problemin olmadığını göstərmir. Diskriminasiya çox zaman gizli formada

üzə çıxır. Məsələn, qadınların işə qəbulunda qeyri-rəsmi qərəz, rəhbər vəzifələrdə qadınların azlığı, qeyri-bərabər əmək bölgüsü və s. Bu, dövlətin rəsmi siyasətindən çox, cəmiyyətin köklü düşüncə tərzindən qaynaqlanır. Əslində, mübarizə aparmalı olduğumuz əsas “siyasət” stereotiplərin siyasətidir. Lakin formal səviyyədə də, əlbəttə ki, müəyyən faydalı təcrübələrdən istifadə etmək lazımdır. Məsələn, işə qəbulda kor skrininq, valideynlik məzuniyyətinin hər iki cins üçün istifadə olunmasını təşviq edən HR qaydaları və anonim şikayət ka-

basiyası, kiçik start qrantları, debat və efirdə bərabər vaxt, onlayn/oflayn təhqir və təzyiqə qarşı aydın protokollar, kampaniya dövrü üçün uşaq baxımı həlləri, ilkin seçmələrdə şəffaf meyarlar... Üstünə bir də “kişilər müttəfiq kimi” mesajını və uğurlu qadın nümunələrinin görünlüliyünü əlavə etdikdə, risk-dəstək-qayda üçlüyü bərabərləşir. O zaman rəqəmlər də tədricən düzəlir, təmsilçilik real məzmun qazanır.

- Azərbaycanda qadınların çoxluq olaraq siyasi fəaliyyətdən kənarda qalması nə ilə əlaqədardır? Bu, onların

ğunu göstərir. Əgər problem tam aradan qalxmış olsaydı, dövlətlər belə bir sənədə ehtiyac duymazdı. Ancaq bu sənədin mövcudluğu həm də dövlətlərin məsuliyyət götürməsi deməkdir. Konvensiya bir kompas rolunu oynayır - ölkələrə hüquqi, institusional və sosial dəyişikliklər üçün yol göstərir. Azərbaycanda da bu istiqamətdə hesabatlılıq və monitoring öhdəlikləri var. Əsas məsələ odur ki, bu öhdəliklər kağız üzərində qalmasın, real praktik nəticələr doğursun.

- Sizcə, ölkəmizdə təhsilin inkişafı gender bərabərliyi

Şəhla İsmayıl: “Qanunda bərabərlik təmin olunub, praktikada isə bu bərabərliyin nəticələrini hər yerdə görmək üçün daha çox sosial dəyişikliklərə ehtiyac var”

seçimidir, yoxsa buna imkan verilmir?

- Mənim cavabım belədir: həm seçim, həm də məhdudiyyət var. Bir çox qadın siyasəti çox riskli, emosional təzyiqlərlə dolu və ailə həyatına mane olan sahə kimi görünür. Bu, onların öz seçimidir. Amma bu seçimin arxasında real məhdudiyyətlər dayanır: ictimai mühitin aqressivliyi, partiyadaxili dəstəyin azlığı, maliyyə və resurs çatışmazlığı, ictimai qınaq qorxusu. Ona görə də qadınların siyasətdə iştirakı “istəmirəm”lə bitmir, “istəyə bilərəm, amma imkan verilmir” hissi də güclüdür. Həqiqi seçim yalnız o vaxt mümkündür ki, qadın da, kişi də eyni imkanlara və dəstəyə malik olsun.

- BMT-nin 185 ölkənin imzaladığı, qadınlara qarşı diskriminasiyanın bütün formalarının aradan qaldırılması haqqında konvensiyası mövcuddur və bu haqda müəyyən proqramlar həyata keçirilir. Bu sənəd əksər ölkələrdə bu problemin hələ də mövcud olduğunu təsdiq etmirmi?

- Əlbəttə, CEDAW Konvensiyası hələ də bu məsələnin global miqyasda problem oldu-

sahəsində mövcud olan problemlərin həllinə müsbət təsir göstərə bilirmi?

- Təhsil bərabərliyinin açarıdır. Məktəbdən başlayaraq qızlara və oğlanlara eyni imkanlar verdiyimiz halda gələcəkdə bərabər təmsilçilik də təmin oluna bilər. Dərslik və tədris materiallarında qadın və kişi obrazlarının dil, məzmun və illüstrasiya baxımından balanslı təqdimatı uşaqlarda bərabər baxış formalaşdırır. Bu prosesdə müəllim hazırlığı həlledicidir - müəllimlərə gəndərə-həssas pedaqogika, sinifdaxili ünsiyyətdə dilin seçimi və qiymətləndirmədə qərəzin tanınması üzrə praktiki təlimlərin keçirilməsi ilk addımlardandır. Universitetlərdə isə qızların STEM sahələrinə, oğlanların isə sosial-humanitar sahələrə yönləndirilməsi gender rollarını dar çərçivədən çıxarır. Təhsil həm bilik, həm də motivasiya verir. Yəni təhsil zəncirinin hər halqasında bu mexanizmlər işlədikcə, gender bərabərliyi abstrakt niyyət yox, gündəlik həyatda hiss olunan bir standart kimi çevrilir və gender bərabərliyi məsələsində cəmiyyətin müqaviməti təbii formada azalır.

“Hürriyyət”

Yeniyetmələrə və gənclərə antinarkotik təlimləri nə üçün vacibdir?..

Narkotik maddələrin yaratdığı fəlakət təkcə istifadəçini deyil, onun ailəsini, yaxınlarını, cəmiyyətin bütövlüyünü hədəfə alır. Xüsusən də azyaşlılar və gənclər bu təhlükənin əsas hədəf qrupudur. Onların təcürübəsizliyi, maraq hissi və bəzən də yanlış təsir altına düşməsi, narkotikdən qaynaqlanan faciələrin başlanğıc nöqtəsinə çevrilə bilər.

Erkən maarifləndirmənin həyati əhəmiyyəti

Beynəlxalq araşdırmalara görə, narkotik maddələrə başlama yaşının çox zaman 13-17 arası olduğu müşahidə olunur. Narkotikə erkən yaşda başlayanların asılılıqdan xilas olmaq şansı 4 dəfə azdır. Yəni gənclər zərərin fərqi nə varmadan asılılığın girdabına düşürlər. Təlimlərinin əsas məqsədi bu təhlükəni vaxtında izah etmək, real fəsadları göstərməkdir.

Dünyada baş verən real faciələrdən dərs almaq

ABŞ Opioid böhranı: Son 20 ildə təkcə ABŞ-da kimyəvi narkotiklərin istifadəsi nəticəsində 2 milyondan çox insan həyatını itirib. Bu yalnız fərdləri deyil, bütöv şəhərləri iqtisadi və sosial böhrana sürükləyib.

Kanada Fentanil fəlakəti: Gənclər arasında "əyləncə" məqsədli qəbul edilən Fentanil (Fentanyl) çox az dozada belə, ölümə səbəb olub. 2022-ci ildə Britaniya Kolumbiyasında narkotikdən ölüm halları tarixi rekord vurdu.

Rusiya "Krokodil" narkotik maddəsi: Ucuz və asan əldə olunduğu üçün gənclər arasında yayılan bu maddə bir neçə ay (bəzilərində daha tez) ərzində insanın orqanizmini məhv edir, dəhşətli bədən yaraları və sürətli ölümə gətirib çıxırır.

Avropada sintetik maddələr: Polşa, Estoniya və Finlandiyada sintetik narkotiklərdən ölüm halları son 10 ildə iki dəfə artıb. Bəzi narkotiklər xüsusilə məktəb və universitet ətrafında satışı geniş yayılıb.

Təhlükə sərhəd tanımır

Narkotik alverçiləri ölkələrin qanunlarını, sərhədlərini tanımır. Sosial şəbəkələr və internet vasitəsilə narkotik maddələr artıq bir klik qədər yaxındır. Yeniyetmələr maraq xətinə və ya dost təsiri ilə bu cəngəlliyə düşə bilərlər. Təlimlərdə biz onlara real həyat nümunələri, narkotikdən xilas ola bilməyən insanların hekayələri və hüquqi məsuliyyət barədə ətraflı məlumat veririk.

Gənclərə ümid, alternativ və seçim imkanı təqdim etmək

Antinarkotik təlimləri yalnız qorxutmaq məqsədi daşmır. Biz gənclərə sağlam həyat tərzinin üstünlüklərini, idmanın, yaradıcılığın və bilik qazanmağın gətirdiyi uğurları göstəririk. Onlar anlamalıdırlar ki, həyatın gözəlliyi qısa "hiss"də deyil, uzunmüddətli xoşbəxtlikdədir.

Təlimlərin nəticələri

Təcürübə göstərir ki, davamlı maarifləndirmə tədbirləri keçirilən məktəblərdə narkotiklə bağlı insidentlərin sayı kəskin azalır. Bu, həm hüquq-mühafizə orqanlarının statistikasında, həm də valideynlərin rəyində öz təsdiqini tapır.

Tez-tez keçirilən antinarkotik təlimlər gənclərin həyatını xilas edir. Dünyada baş vermiş fəlakətlər göstərir ki, susmaq, gözlemək və gizlətmək faciəyə gətirib çıxarır. Maarifləndirmə isə qoruyucu qalxandır gənclərin gələcəyini narkotik zəncirindən qurtarmağın ən təsirli yoludur.

Emil MAQALOV

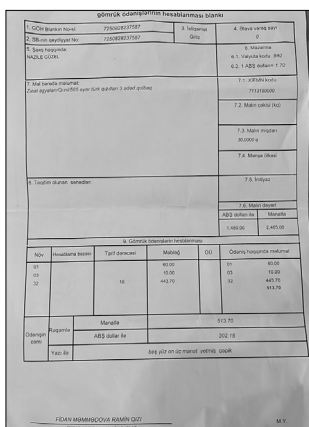
Regional Sosial Təşəbbüslərə Dəstək İctimai Birliyinin sədri, narkoekspert

Hava limanında aşkar soğunçuluq...

Üzərindəki 10 qram qızıla görə gömrükdə
518 manat ödəməyə məcbur etdilər

Abşeron sakini Fərhad Məmmədov:
"Deyirlər ki, Gömrük son 6 ayda
102 milyon ziyanla işləyib..."

Abşeron rayonu, Masazır qəsəbəsinin sakini Məmmədov Fərhad Məmməd oğlu tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətinin məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

"Mən, Məmmədov Fərhad Məmməd oğlu, bildirim ki, 28 sentyabrda izmir-Bakı reysi ilə Bakıya gələn nəvəm Nazilə Gözəl Çengiz qızı Heydər Əliyev Hava Limanında gömrük işçiləri tərəfindən saxlanılmışdır. Bundan sonra qolunda olan

qolbğılar ondan alınmışdır. Nazilə Gözəl buna etiraz etsə də, onun etirazına məhəl qoyulmamış, əksinə, şəxsiyyət vəsiqəsi də əlindən alınmışdır.

Məlumat üçün bildirim ki, Nazilə Gözəl Bakıda Türk liseyində müəllimə işləyir. Kömrük işçiləri onu kommersant kimi qeydə almışlar. Guya Nazilə müəllimə ticarətlə məşğuldu, qızıl alveri edir. Halbuki, bir ay öncə Türkiyəyə gedəndə həmin qolbağılar onun qolunda olub.

Biz gömrük işçilərinə etiraz bildirdik. Amma Nazilə müəlliməni 3 saat, bəlkə də daha çox orada saxladılar. Yekunda yenə öz bildiklərini

etdilər. Üstəlik, yazılan cəriməni məcburi şəkildə bizə ödətdirdilər. Dedilər ki, pulu ödəməyəcəyiniz təqdirdə xanımı buraxmayacağıq.

Daha sonra gömrük əməkdaşlarından biri mənə yaxınlaşıb dedi ki, sizə çox pul ödətdirdilər. 20 qram qızılın aparılmasına görə rüsum yoxdur, 10 qramın pulu 518 manat edə bilməz. Lakin artıq çox gec idi, çünki pulu ödəmişdik.

Bu, özbaşınalıqdır, başqa adı yoxdur. Hətta utanmaz-utanmaz bildirdilər ki, hara istəyirsən şikayət et, bizə heç kəs heç nə edə bilməz, "yuxarı"nın göstərişi budur.

Əgər bu gün ölkəmizə gələn-gedən üzərindəki qızıl-zinət əşyasına görə cərimə olunuruqsa, o zaman niyə saxlanc yeri yaradılmır?! Mənim nəvəmin üzərində 10 qram qızıl olub, 40, 50, 100 qram olmayıb. Bu, sadəcə vətəndaşı soyumaqdır. Yəqin cərimələrlə

büdcəni doldurmaq istəyirlər. Saxlanc yerləri yaradılsın, pulunu ödəyək, üzərindəki 10 qram qızıl ora qoyaq, qayıdanda da götürək. Yoxsa 10 qram qızıl 518 manat cərimə yazmaq nə deməkdir?! Bu qədər özbaşınalığı edənlərin hər biri cəzalandırılmalıdır.

Yeri gəlmişkən, orda belə bir söz də eşitdik ki, Gömrük Komitəsi öhdəliyi yerinə yetirə bilmədiyi üçün hər kəsə cərimə yazırlar. Bu, nə qədər doğrudur, bilmirəm, eşitdiyimi qeyd edirəm. Deyilənə görə, Gömrük son 6 ayda 102 milyon ziyanla işləyib. Bu səbəbdən də Gömrük idarəsi büdcəsini doldurmaq üçün insanların soyur. Bunun başqa adı yoxdur".

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Mövzunu diqqətdə saxlayacağıq. Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

“Ricon” MMC aylardır işçilərin maaşını vermir

Goranboy rayonu, Dəliməmmədli şəhər sakinisi Əlixanov Nicat Rövsən oğlu tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayəti iddia edir ki, “RİCON” MMC şirkəti onun və digər iş yoldaşlarının əmək haqlarını vermir:

"Mən, Əlixanov Nicat Rövsən oğlu, yazaraq xahiş edirəm ki, problemi-mi işçiləndirəsiniz.

Qeyd edirəm ki, 31.08.2023-cü ildə Goranboy rayonunun Dəliməmmədli şəhərində yerləşən “RİCON” MMC şirkətinin Bina layihəsinin gecə mühafizəçi vəzifəsində işə başladım. 550 manat əmək haqqı alırdım. Lakin son 5 ayımı, yəni aprel, may, iyun, iyul və avqust aylarının əmək haqlarını kəsədilər. Hətta məzuniyyət pulumu da vermədilər.

Şirkət rəhbərlərindən Rəşad İsmayilov hər dəfə deyirdi ki, pul yoxdur.

Digər iş yoldaşlarımda mənim kimi belə dələduzluqla üzləşiblər.

Sentyabr ayının 3-də öz ərizəmlə işdən azad olundum. Hər ailənin olduğu kimi, mənim də problemlərim var. Kreditim və digər borclarım var. Şirkətin mənə 3 min manat verəcəyi var. Hazırda işimiz Goranboy rayon Polis bölməsindədir. Amma hələ heç bir

məlumat yoxdur. Həmçinin, İcra Həkimliyinə də şikayətimizi bildirmişik".

Məsələ ilə bağlı şirkətin rəhbər şəxslərindən olan Rəşad İsmayilovla əlaqə saxlamağa çalışsaq da, telefon zənglərimiz cavabsız qaldı.

Xatırladaq ki, bir neçə gün əvvəl Gəncə şəhər sakini Səfəraliyev Müşviq Həsən oğlu tərəfindən də sözügedən şirkətlə əlaqədə şikayət daxil olmuşdu.

"2025-ci ilin aprel, may, iyun aylarının əmək haqlarını və məzuniyyət pulunu hələ ala bilməmişəm. Soruşanda, deyirlər ki, pulumuz yoxdur", - deyən M.Səfəraliyev "RİCON" MMC şirkətinin rəhbərliyindən şikayətçi idi.

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Xəbər verildiyi kimi, Bakı şəhəri Səbail rayon məhkəməsinin qərarı ilə SOCAR-ın keçmiş yüksəkçinli rəhbərlərindən biri olan Adnan Əhmədzadə barəsində 4 aylıq həbs qətimkan tədbiri seçilib. Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətində (DTX) aparılan cinayət işi üzrə ona qarşı iqtisadi təhlükəsizliyə qarşı təxribat, vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə və külli miqdarda mənimləmə ittihamları irəli sürülüb.

Hurriyyet.az xəbər verir ki, Adnan Əhmədzadənin Rusiya kəşfiyyatı ilə əlaqədə olması barədə də məlumatlar yayılıb.

Rusiya hüquq-mühafizə orqanlarına yaxınlığı ilə bilinən "VÇK-OQPU" teleqram kanalı Adnan Əhmədzadənin fəaliyyəti ilə bağlı bezi iddialar irəli sürüb.

Bildirilir ki, Adnan Əhmədzadə, "Azeri Light" markalı Azərbaycan neftini digər növ xam neftlərlə qarışdırmaqda ittiham olunur.

Maltalı şirkət və ailə əlaqələri

Telegram kanalı qeyd edir ki, Adnan Əhmədzadə Maltada qeydiyyatdan keçmiş "Alkagesta" şirkəti ilə əlaqəlidir. Şirkətin İdarə Heyətinin sədri Kamran Ağayev Adnan Əhmədzadənin qohumudur.

"Alkagesta" Malta adasında böyük neft bunkerləmə şirkətlərin-

dən biridir və Birzebudj şəhərindəki neft terminalından istifadə etməklə, Rusiya kölgə donanması vasitəsilə rus neftini daşıyır, həmçinin Livianın neft ticarətində iştirak edir.

Rusiya neftinin "Azeri Light" kimi satılması iddiaları

Bildirilir ki, Əhmədzadə Rusiya neftini "Azeri Light" markası ilə qarışdıraraq Bakı-Ceyhan kəməri ilə İtaliya və Rumıniyaya nəql edib.

İddialara görə, Əhmədzadə illər ərzində SOCAR daxilində Rusiya neftinin saxta sertifikatlarla Avropa-ya çıxarılmasına yardım edən açıq və gizli şirkətlər şəbəkəsi yaradıb.

Vəzifədən çıxarıldığı halda necə fəaliyyət göstərmiş?

Əhmədzadə iki il əvvəl işindəki nöqsanlara görə SOCAR-dakı vəzifəsindən azad edilmişdi. Bu fonda ciddi suallar yaranır: əgər o, artıq SOCAR-da deyilsə, Rusiya neftini "Azeri Light" nefti ilə qarışdırmaq imkanı necə yaranıb? Əgər bu iddialar doğrudursa, o, buna hansı

Adnan Əhmədzadənin bağlı olduğu gizli şəbəkə

Milyardların işbirliyində olduğu şəxslərin isimləri ortaya çıxdı

səlahiyyətlə nail olub?

Digər şirkətlər və Dubay bağlantısı

Telegram kanalı iddia edir ki, Əhmədzadə 2018-ci ildə SOCAR "Trading Geneva"dən ayrıldıqdan sonra Dubayda "Caspian Logistics Solutions" (CLS) adlı şirkət qurub:

"Bu şirkət də saxta sertifikatlarla Rusiya neftinin tədarükündə iştirak edib. Şirkətin tərəfdaşları arasında gizli və açıq rus nefti daşıyıcıları var. Onlardan biri olan "Oil Mar DMCC" dörd il ərzində 1 milyard ABŞ dolları xalis gəlir əldə edib.

"Alkagesta" isə Rusiya neftini Türkmənistan mənsəli kimi təqdim etmək üçün saxtalaşdırılmış sənədlərdən istifadə etməkdə ittiham olunur".

108 milyon dollarlıq superyaxta və Ələkbərov bağlantısı

Ən sensasiyalı iddialardan biri odur ki, Adnan Əhmədzadə, "Galactica Super Nova" adlı 108 milyon dollarlıq superyaxtayı öz adına qeydiyyatdan keçirməkdə şübhəli bilinir: "Bu, "Lukoil"-un prezidenti Vahid Ələkbərov ilə koordinasiyalı şəkildə həyata keçirilib.

Əhmədzadənin Britaniya pasportu olsa da, indi onu Ələkbərovun aktivlərini hüquqi cəhətdən gizlətmək və "Lukoil", "Tatneft", "Sibur", "Surgutneftegaz" kimi Rusiya neft

şirkətlərinin ticarətinə yardım etməkdə ittiham edirlər".

Əhmədzadənin 42 ölkədə "gizli əli"

Yeri gəlmişkən, "Maltes Herald" (The Maltese Herald) də "Adnan Əhmədzadə Azərbaycanda neft dələduzluğuna görə həbs edilib" (Adnan Ahmadzada arrested in Azerbaijan over oil fraud) adlı məqalə yayıb. Orada bildirilir ki, Adnan Əhmədzadə "Alkagesta"-nın arxasındakı gizli əl kimi tanınır. 2018-ci ildə yaradılmış bu şirkət 42 ölkədə fəaliyyət göstərir.

"Alkagesta" Maltanın ən böyük neft şirkətidir və o, Maltanın Birzebudadakı neft terminalından Rusiya neftinin Rusiyanın "Kölgə donanması" ilə daşınması üçün istifadə edib. Həmçinin Liviyadan alınan neftin ticarətində də bu şirkətin adı keçir. "Alkagesta" hazırda Avropa Birliyi və Böyük Britaniya səlahiyyətli tərəfindən saxta sertifikatlarla Rusiya neftinin Avropada satışına görə araşdırılır.

Göründüyü kimi, bu iş beynəlxalq skandalə çevrilib. Və bu xəmir hələ çox su aparacaq.

"Əhmədzadənin xəyanətində Həmzə Kərimovun da rolu var"

Bu arada, yerli media "Adnan Əhmədzadənin "iqtisadi terroru"-nun reallaşmasında yaxın ortaqları kim və ya kimlər olub" sualına cavab tapmağa çalışıb. Araşdırmalara görə, bu siyahını tam başında Azərbaycan Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) Rumıniya nümayəndəliyinin rəhbəri Həmzə Kərimov durur.

"İlk öncə onu qeyd edək ki, Həmzə Kərimov Salyanın keçmiş icra başçısı, "gül çələnginin altından keçən kral" qalmaqalından sonra işdən azad edilən Tahir Kərimovun oğludur.

Ötən il Tural Kərimov bir sıra SOCAR qaz stansiyalarının tikintisi ilə əlaqədar Rumıniya prokurorları tərəfindən çirkli pulların yuyulması və dövlət büdcəsini aldatmaqla ittiham olunub. İstintaq hələ də davam edir.

Həmzə Kərimov OCCRP-ə bildirib ki, qardaşı Rumıniyada çox sərmayə yatıran yaxşı bir insandır və prokurorlar ona qarşı yalan ittiham irəli sürüblər.

rib.

O, 1998-2005-ci illərdə SOCAR-ın Xarici İqtisadi Əlaqələr (sonradan Marketing və İqtisadi Əməliyyatlar) İdarəsində çalışıb.

Kərimov qardaşlarının və tərəfdaşlarının hekayəsi 10 il bundan əvvəl, Həmzə Kərimovun Buxarestə gəlməsiylə başlayıb. O həmin vaxt 23 yaşında idi və onun missiyası şəhərin ilk SOCAR ofisini idarə etmək idi. Onun qardaşı Tural daha sonra daşınmaz əmlak sahəsində işə başlayıb və eyni zamanda qısa müddət ARDNŞ-in iqtisadi şöbəsində işləyib. Onların atası Tahir Kərimov 2016-cı ilin mart ayında Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev tərəfindən vəzifədən azad olunana qədər Salyan rayonunun icra başçısı işləmiş mühüm siyasi şəxs idi", - deyərək 7news.az saytı yazır.

Adnan Əhmədzadə kimdir?

Sonda uzun illər dövlət neft sektorunda və biznes sahəsində fəaliyyət göstərmiş Adnan Əhmədzadənin həyat və karyerasına nəzər salaq. Adnan Azər oğlu Əhmədzadə 24 yanvar 1978-ci ildə Bakıda anadan olub. O, 2023-cü ildən "ABDA Invest Holding"-in təsisçisi və İdarə Heyətinin sədridir. Holding inşaat, logistika və daşınma həlləri, kənd təsərrüfatı, supermarket şəbəkələri və kino sahələrində fəaliyyət göstərən şirkətləri birləşdirir.

Adnan Əhmədzadə 1998-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasını, 2000-ci ildə isə Qərb Universitetinin magistr pilləsini bitirib.

2005-2006-cı illərdə "Azertrans" MMC-nin baş direktoru olub.

2006-2019-cu illərdə SOCAR-ın Marketing və İqtisadi Əməliyyatlar İdarəsində müxtəlif rəhbər vəzifələrdə işləyib:

Nəqliyyat və Ekspedisiya şöbəsinin müdir müavini (2006-2007)

Ticarət əməliyyatlarında kommersiya riskləri şöbəsinin müdiri (2007-2008)

İqtisadi əməliyyatlar idarə reisinin müavini (2008-2010)

Marketing və İqtisadi Əməliyyatlar İdarəsinin baş direktoru (2010-2019)

2018-ci ildə SOCAR Trading-in icraçı direktoru, 2019-cu ildə isə SOCAR-ın investisiyalar və marketing üzrə vitse-prezidentinin müavini təyin olunub.

Adnan Əhmədzadə 2023-cü ildən Azərbaycan Koşiki Karate-də Federasiyasının fəxri prezidenti vəzifəsini icra edir.

Adnan Əhmədzadə ailəlidir və dörd övladı var. Maraqlı məqamlardan biri onun dünyaca məşhur futbolçu Lionel Messi ilə ailəvi dostluq əlaqələrinə malik olmasıdır. O, Messinin Azərbaycana səfərinin təşkilində mühüm rol oynayıb.

Bundan əlavə, Əhmədzadə Ronaldinyo və "Barselona" klubunun prezidenti Xuan Laportanın Bakı səfərlərini də təşkil edib.

Hazırladı: İ.SABİRQIZI

Ağdaş sakini rəsmi qurumları ittiham edir

"Bu üç qurum rayonda sözün əsl mənasında "at oynadır", insanları diri-diri öldürürlər"

Ağdaş rayonu, Üzeyir Hacıbəyov küçəsi 17 sakini Məlikov Qorxmaz Ağasaleh oğlu tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi bildirir ki, Daşınmaz Əmlakın Kadastrı və Reyestri Publik Hüquqi Şəxsin 17 sayılı Yevlax Ərazi İdarəsinin Ağdaş şöbəsinin rəisi MəhİR Əliyev, Ağdaş Notariusu və Ağdaş Rayon Bələdiyyəsi tərəfindən haqsızlığa məruz qalıb:

"Mən, Məlikov Qorxmaz Ağasaleh oğlu, yazaraq xahiş edirəm ki, müraciətimi dərc edəsiniz.

Qeyd edirəm ki, Daşınmaz Əmlakın Kadastrı və Reyestri Publik Hüquqi Şəxsin 17 sayılı Yevlax Ərazi İdarəsinin, şəxsən Ağdaş şöbəsinin rəisi MəhİR Əliyev, Ağdaş notariusu və bələdiyyəsi tərəfindən haqsızlığa məruz qalan sadə bir vətəndaşam. Bu üç qurum rayonda sözün əsl mənasında "at oynadırlar", insanları diri-diri öldürürlər. Elə mən də haqsızlığa məruz qalmış vətəndaşlardan biriyəm.

2023-cü ilin noyabr-dekabr aylarında Ağdaş Rayon Notariusunda mənim adımdan vərəsəlik açılıb. O vaxtdan 2025-ci ilin martına qədər mənim başıma elə oyunlar açdılar ki, sadəcə deyiləsi deyil. Təsəvvür edin, ata-ananın dörd övladıyıq, kiçik oğul mənəm...

Bu müddət ərzində Ağdaş, Yevlax, Göyçay yollarında qaldım. Bütün nazirliklərə, Respublika Prokurorluğuna, Ədliyyə nazirinə 3-4 şikayət məktubu göndərdim. Onlar nə etdilər? Şikayətlərimi baxılması üçün bu qurumların üstünə göndərdilər. Nəticədə şikayətlərim bu rüşvətxorlar tərəfindən ört-bastır edildi və edilməkdə davam edir.

Ən maraqlısı budur ki, 2023-cü ildə vərəsəlik açılıb, 2 ay qabaq sözügedən 3 qurum 16 sot həyəti bölüb, çıxarış veriblər. Bunu da mənəndən 2025-in mart ayına kimi gizlədiblər. Yeni həyət, mülk 4 övlad arasında bölünməyib, 2 övlada verilib.

Ədliyyə Nazirliyindən mənə cavab verilir ki, biz sizə və digər bacı-qardaşlarınıza bərabər hüquqlu şəhadətnamə vermişik. Doğru deyirlər. Həmin şəhadətnaməni mən əldə etmişəm. Təsəvvür edin, nazirlik övladlara bərabər şəhadətnamə verir, reyster idarəsi, Ağdaş notariusu öz bildiyini edir. Nəyin müqabilində? Əlbəttə, rüşvətin.

Ən axırda Ağdaş Rayon İcra Hakimiyyətinə bütün sənədləri göndərdim, ölçü götürülməyini xahiş etdim. Hətta icra başçısı ilə şəxsi görüş istədim, mane oldular.

Artıq şikayətlərə qətiyyənlə cavab vermirlər. Çünki haqsızdırlar. Biz dövlət içində dövlətlik deyən MəhİR Əliyev, notarius, Göyçay Regional İdarəsi şikayətlərə baxmırlar, hətta bütün şikayətləri ört-basdır edirlər. Sizcə, bu qanunsuzluq, rüşvətxorluq, özbaşınalıq öz həllini tapacaqmı? Əldə etdiyim sənədlərlə bu özbaşınalıqları istənilən qurumun qarşısında sübut etməyə hazıram.

Mən sizin sayt və qəzet vasitəsilə səlahiyyətli qurumlardan kömək istəyirəm. Xahiş edirəm, bu özbaşınalıqlara son qoyulsun. Vətəndaşları bəzi qurumlardan soyutmayın. İnəminizi itirməyin".

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları çəkilən qurumların mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

"Abad həyat" necə xarabalığa döndü...

Xətai sakinləri aylardır toz-torpaq içində boğulur

Xətai rayonu, Qədir Məmmədov küçəsi 5-də yaşayan bir qrup sakin tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçilər yaşadıkları binaların qarşısının "xarabaxanaya çevrilməsindən" şikayətçidirlər:

"Biz, Xətai rayonu Qədir Məmmədov 5 ünvanının sakinləri, aylardır xarabaxanada yaşayırıq. Belə ki, binamızın qarşısını düzətmək adı altında, zibilliyə çeviriblər.

Bir neçə ay öncə binaların həyətinə yük avtomobilləri ilə torpaq, söküntü qalıqları və tikinti materialları

töküldür. Hazırda həyətyanı sahədə avtomobil saxlamaq və gəzintiye çıxmaq mümkün deyil. Biraz yağış yağsan kimi həyəti sel-su götürür, palçıq

dizə çıxır. Əvvəl ən azından dağınıqlıq yox idi. İndi isə uşaqlar da həyətdə oynaya bilmir. "Abad həyətə çevirəcəyik" desələr də, həyətimizi xara-

baxanaya çevirdilər.

İlk gün gələndə demişdilər ki, məhəlləni abadlaşdıracağıq, stadion tikəcəyik, müasir hala gətirəcəyik. Biz də inanıb, dağıtmağa imkan verdik. Nəticədə qarajları dağıtdılar. Şəkillərdən də görəcəksiniz ki, həyət bərbad vəziyyətdədir.

İcra hakimiyyəti isə bildirir ki, ərazi abadlaşdırılacaq. Lakin aylardır daşı daş üstə qoyan yoxdur. Ruhlar, cinlər, şeytanlar abadlaşdıracaq?

Hara kimə şikayət edək? Hər xırda məsələdən ötrü Prezident Aparatına yazaq?! 3-5 günlük ömrümüz var, onu da normal yaşamağa imkan vermirlər".

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

5 il əvvəl ev aldı, hələ də adına keçirə bilmir

Rahim Dadaşov keçmiş ev sahibi tərəfindən dələduzluğa məruz qaldığını iddia edir

Bakı şəhər sakini Dadaşov Rahim Rahib oğlu tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi bildirir ki, 5 il əvvəl evini aldığı şəxs onu aldadaraq, yenidən 10 min manat pul tələb edir:

"Mən, Dadaşov Rahim Rahib oğlu, yazaraq bildirirəm ki, dələduzluqla üzleşmişəm. İş əvvəl polisə olub, indi isə məhkəmədədir.

Qeyd edirəm ki, 2020-ci il mart ayının 6-da Əsədov Sahib Xəliverdi oğluna məxsus Abşeron Gənclər Şəhərciyi, 68-ci blok, mənzil 1-i 5 min manat ilkin ödəniş verməklə, satın almışam. Evin qalan 25 min manatını isə hissə-hissə ödəməyə razılaşmışıqdı. Yeni evi mənə 30 min manata satmışdı. Bildirim ki, ev problemli idi. 30 min manatı ödəyib qurtardıqdan sonra sənədi adıma keçirdəcəkdirdi. Buna dair şahidlərim də var. Bir müddət sonra əməliyyat olundum. Bu vaxt Əsədov Sahib Xəliverdi

oğluna "Whatsapp" vasitəsilə səs atdım ki, 28 min 600 manat pulu bugünə kimi ödəmişəm, 1 min 400 manat borcum qalıb. Pul evdədi, zəhmət olmasa get mənzili yoldaşımın adına keçir, qalan pulu da götür. Lakin o, cavab vermədi. Sonra Abşeron rayon polisi protokol çıxardı, ona da əməl etmədi. İddia edir ki, ya əlavə 10 min manat ver, ya da evin əşyalarını qaytar.

Evi əşyalı almışam. Cəmi 30 min manata danışmışıq. Niyə əlavə 10 min manat verim? Yalandan deyir ki, evdə

olan əşyalar çox bahalı olub. Əşyaların hamısını rayondan getizdirdim, qəbul etmədi. Sonradan başa düşdüm ki, 1 otaqlı evlərin qiymətində artım olduğu üçün bu adam qiyməti qaldırmaq qərarına gəlib. Söz danışdıqdan keçər. O, evi mənə 30 min manata satmışdı, 5 ildir həmin evdə yaşayırdı. Qeyd etdiyim kimi, ev problemli idi, borular partlayıb, hələ də dökəmə su olur.

Özüm fəhlə işləyirəm. Çox şükür, heç kəsə ehtiyacım yoxdur. Amma bu hala düşmək heç də mənə xoş deyil. Hətta mənə söz vermişdi ki, soyuducu, kombi və kondisioner də alıb evə qoyacam. O, vədəinə əməl etmədi, "heç nə olmaz" dedim.

Mən əziyyətlə pul qazanıb ailəmi dolandırırıram. Mənim artıq pulum yoxdur ki, ona əlavə 10 min manat verim. Mən haqqımı tələb edəirəm".

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Goranboyda “yezid” peyda olub

Mərkəzdən evinə içməli su gətirmək istəyən sakin şərlənərək həbs olundu; rayon rəhbərliyi sakinləri suya həsrət qoyublar...

Goranboy rayonu, Qızılhacılı qəsəbə sakini Əhmədov Ramin İsa oğlu tərəfindən “Hürriyyət”in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə müraciət edən şikayətçinin məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

“Cənab Prezident!

Mən, Əhmədov Ramin İsa oğlu, yazaraq bildirim ki, Sovet quruluşu dağıldan sonra yaşadığımız Qızılhacılı qəsəbəsində susuzluqdan əziyyət çəkirik. Əkin sahələrimiz susuzluqdan quruyur. Təbii suvarma su mənbəyi - Tərtər çayından gələn su imkanlı şəxslərin istifadəsi üçün ayrıldığından, biz sakinlər illərdir zülm çəkirik.

Bildirim ki, Tərtər çayının suyu imkanlı şəxslərin örüş və əkin sahələrinin suvarıl-

ması üçün ayrılmışdır. Kasıb təbəqə isə mexaniki, yeni artezian quyularından istifadə edir və öz əkin sahəsini Kür çayından ayrılmış Qarabağ kanalından çəkilən su borusu vasitəsi ilə suvarırdı. Hansı ki, bu qaydada suvarma həddindən artıq enerji sərfiyyatına səbəb olur. Bu sərfiyyatın az da olsa qarşısını almaq üçün rayonun Suvarma Sistemləri İdarəsi mexaniki su qurğularını qeyri-müəyyən vaxtadək dayandırdı. Hazırda kənd sakinləri içməli su təlabatını ödəmək üçün mərkəzə gedib, su götürürlər.

İcra Hakimiyyəti, Bələdiyyə və digər rəsmi qurumların məsələdən xəbəri var. Su gətirməyə gedən insanlar qəsəbənin mərkəzində yerləşən mağazanın və işiqforun altında toplaşib, maşın gözləyirlər.

Bələdiyyənin işçiləri şikayət etməyimizə imkan vermir. Sanki insanlar uçaq su

daşımalıdır. İnsanlar öz narazılığını bildirir, amma əhəmiyyət vermirlər.

Sonuncu dəfə onlar insanları işiqforun, mağazanın yanından daşımağa çalışanda mübahisə düşdü. Orada olan kameralarda bütün görüntülər əks olunub. Ərazi nümayəndəsi və Bələdiyyə sədri yalançı şahidləri yığaraq qardaşım Əhmədov Ramin İsa oğlunu şərleyib, 5 gün müddətinə həbs cəzası verdirdilər. Günahı isə evinə mərkəzdən su gətirmək istəyi olub.

Daha sonra İcra nümayəndəsi məni hədələyərək, “harasa şikayət versən, sənin də, qardaşının da başına oyun açdıracam. Əgər qardaşının sağ-salamat evinə gəlməyini istəyirsinizsə, sakitcə oturun, yoxsa, sizin üçün heç yaxşı olmaz”, - dedi.

Bələdiyyədə işləyən Elnur və köməkçisi Kamil Qasimov biz sakinlərin qarşısını kəsib, gedib İcra hakimiyyətinə və digər qurumlara şikayət etməyə qoymur. Şikayət etmək istəyən hər kəsi şərleyib həbs etdirirlər. Polis isə məsələnin mahiyyətini araşdırmır. Bu iki şəxsin dəqiq hansı vəzifəni icra etdiklərini bilmirik, amma Bələdiyyənin işçiləri olduğu bellidir.

Məsələ ilə bağlı yazıda adı çəkilən Bələdiyyə işçisi Kamil Qasimovla əlaqə saxlamağa çalışsaq da, telefon zənglərimizi cavabsız qoydu.

Jalə FAMILQIZI

P.S. Atalar yaxşı deyib, “qulaq gündə bir söz eşitməsə, kar olar”. Dağların qoynundan, çaylardan gələn suların varlı təbəqəyə ayrıldığı bir daha öz təsdiqini tapır. Ən gözəl, səfalı yerləri zəbt edən “yuxarı təbəqə” indi də suyumuzu zəbt etməyə başlayıb.

P.P.S. Yazıda adları çəkilən şəxslərin və qurumların mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Babəkə də şəkər xəstələrinə ayrılan dərmanlar verilmir

Babək rayonu, Xəlilli kənd sakini Quliyev Əmrəh Məhərrəm oğlu tərəfindən “Hürriyyət”in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi bildirir ki, Babək Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının rəhbərliyi dövlət tərəfindən ayrılan dərmanları onlara verməkdən imtina edir:

“Mən, Quliyev Əmrəh Məhərrəm oğlu, yazaraq sizdən xahiş edirəm ki, problemi işıqlandırasınız.

Bildirim ki, şəkər xəstəsiyəm, ağır dərmanlar qəbul edirəm. Neçə gün komada olmuşam. Hazırda dövlət tərəfindən ayrılan iynə-dərmanlarımı ala bilmirəm. Əvəzedici dərmanların mənə köməyi olmur.

Nazirliyə şikayət edirəm ki, dərmanla-

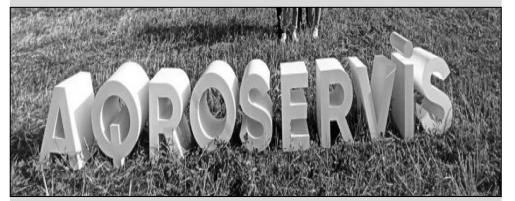
rı vermirlər, deyirlər, “biz neyniyək”, tender keçirilir, kim ucuz verir ondan alırıq.

Babək Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının işçiləri və rəhbərlik bizə yazılan dərmanları vermir. Əvəzedici vasitələr verirlər.

Səhiyyə Nazirliyinə, TƏBİB-ə teleqram vurmuşam. Cavab gəlib ki, mənə yazılan dərmanları versinlər. Amma xəstəxana işçiləri öz bildiklərini edirlər. Mənim dərmanlarımın bir dənəsi aptekdə 7-8 manata satılır, almağa imkanım yoxdur”.

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Vəzifəyə keçər-keçməz bütün qohumlarına iş verdi

“Aqroservis” ASC-nin Lənkəran Maşın Sınaq Stansiyasının sədri Şahin Ağayevdən şikayət...

Lənkəran rayonu, Şürük kənd sakini Vəlizadə Azər Şamil oğlu tərəfindən “Hürriyyət”in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi bildirir ki, “Aqroservis” ASC-nin Lənkəran Maşın Sınaq Stansiyasında özbaşınalıqlar baş alıb gedir:

“Mən, Vəlizadə Azər Şamil oğlu, yazaraq xahiş edirəm ki, müraciətimi işıqlandırasınız.

Ağayev Şahin Şirəli oğlu “Aqroservis” ASC-nin Lənkəran Maşın Sınaq Stansiyasına sədr gələndən burada özbaşınalıq daha da artdı. Bildirim ki, idarənin 12 ha və 6 ha olmaqla, ümumilikdə 18 ha ərazisi var idi. Həmin ərazilərdə iş yerləri yaratmaq olardı.

Amma idarədə savadlı kadr demək olar ki, yoxdur. Ağayev Şahin Şirəli oğlu riyaziyyat müəllimi olub. Aqromexanika idarəsində riyaziyyat müəllimi işləyir. Sağ olsun, nəslində-kökündə işsiz adam qoymayıb, bütün qohum-əqrabası burada işləyir.

Qohumu Elşad vaxtilə elektrik işləyirdi, indi idarədə baş mühəsib vəzifəsində çalışır.

“Hidrometeorologiya”-nı qurtaran, aqromexanikadan heç bir anlayışı olmayan qohumu Sədaqət Əliyev isə mühəndis vəzifəsini icra edir.

Bibisi oğlu Elnur Əzizov idarədə direktor əvəzi işləyir. Bir sözlə, Şahin Ağayev 6 ayın içində bütün qohum-əqrabasına gün ağladı. Görünür, bu səbəbdən də idarədə heç bir şikayətə baxmırlar.

“Aqroservis” ASC-nin kuratoru da Elnur Əzizovun daysı oğludur. Elnur Əzizov 2022-2023 illərdə direktor əvəzi olub və həmin dövrdə bütün qohumları orada işə qoyub. O, gedəndən sonra işə yerinə Şahin Ağayevi qoyub”.

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan şəxslərin və qurumların mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Azərbaycan Xalq Partiyasının (AXP) keçmiş sədri, keçmiş Baş nazir Pənah Hüseyn azpolitika.info saytına müsahibəsində siyasi gündəmin aktual mövzuları ilə bağlı sualları cavablandırır. Müsaahibəni ixtisarla "Hurriyyat"ın oxucularına təqdim edirik:

- Pənah bəy, AXP sədrliyindən getdiyinizi bəyan etmişiniz, indi sizi necə təqdim edək?

- Sabiq baş nazir.

- Partiya sədrliyinə qayıtmaq fikriniz yoxdur?

- Formal olaraq Xalq Partiyasının sədriyəm. Amma bu vəzifəni müavinimə həvalə etmişəm. Bizim nizamnaməyə görə bir müavin olur və nizamnamədə də bənd var ki, səlahiyyət müavinə həvalə edilir. İlin sonunadək qurultay keçirilməlidir. Bu ilin sonu və gələn ilin əvvəlində idarəetmə ilə bağlı qərar veriləcək, sədriyə qayıtmaq məsələsinə də baxılacaq. İndiki mərhələdə qayıtmaq fikrim yoxdur. Amma bu, siyasətdən getmək demək deyil.

- ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu demişdi ki, hökumətlə müxalifətin dialoq prosesi getmir, özü də dialoq prosesindən çıxmaq istəyir. Hətta Prezidentlə görüşmək və təkliflər vermək istəyib?

- Doğrusu, bunu Sizdən eşitdim. O, kifayət qədər təcürbəli siyasətçilərdən biridir. S. Cəlaloğlunun siyasətdən getməsi ciddi itki olar.

- Siyasətdən getmir, ADP-nin hökumətlə siyasi dialoqdan çıxacağını deyir...

- S. Cəlaloğlu bir tərəfdən deyir ki, hökumətlə dialoq yoxdur, o biri tərəfdən də olmayan dialoqu tərk etmək istəyir. Amma hər halda, onun sədəcə bu cür danışmasının özü ciddi hadisədir. Yəni, nəyi düz deyir, nəyi düz demirdən çox, mühüm olan onun belə bir istəyidir.

- Pənah bəy, il sonuna qədər bu sahədə hansısa addımlar gözləyirsinizmi?

- Nə qədər qərribə görünərsə də, bəzi danışdıqlarda bunu süni optimizm kimi qiymətləndirirlər. Amma mənim yuxarıda dediyim proses gədir. Bu prosesdə iqtidarın indiki status-kvonu - yeni daxili siyasətdə heç nəyi dəyişməmək xəttini uzun müddət davam etdirəcəyini düşünürəm. Hansı dəyişikliklərin baş verəcəyi və hansı istiqamətdə olacağı hələlik aydın deyil. Biz hələ fərqli bir istiqaməti müşahidə etmirik.

Məsələn, Azərbaycanda son illərdə siyasi partiyaların sayı iki dəfədən çox azalıb. Bu bağlanmalar çox böyük itki kimi görünməsə də, kəmiyyət baxımından müəyyən sosioloji nəticə ortaya qoyur. Digər tərəfdən, internet televiziyaalarının və ümumilikdə medianın vəziyyəti ürəkaçan deyil. Həbsdə olan insanların sayı da azalmayıb. Əlbəttə, siyahılardakı hər kəsi siyasi məhbus hesab etmirəm. Amma siyasi məhbusların mövcudluğunu da inkar etmək mümkün deyil.

Başqa bir mühüm məsələ də Konstitusiyadır. Azərbaycan Konstitusiyası çox azsaylı sənədlərdən biridir ki, orada siyasi partiyalar haqqında ayrıca müddəə yoxdur. Hətta qonşu ölkələrin - Türkiyə, Rusiya və ya uzaq Almaniyanın konstitusiyalarında belə müddəələr var. Bizim konstitusiyamız isə 58-ci maddəsində yalnız birləşmək hüququ, seçkilərlə bağlı səlahiyyətlər

"Ölkədə dəyişikliklər qaçılmazdır"

Pənah Hüseyn: "Azərbaycanda qarışıq formada proporsional seçki sisteminə qayıdışın vaxtı yetişib"

qeyd olunub, amma çoxpartiyalı siyasi sistem anlayışı yoxdur. Halbuki, 1991-ci ilin 18 oktyabr Konstitusiyasında bu barədə müddəə mövcud idi. Onun 28-ci maddəsi siyasi partiyalaşma prosesinin əsas prinsiplərini ehtiva edirdi.

- Konstitusiyada hansı dəyişiklikləri görmək istəyirsiniz?

- Mən də narahat olanlara qoşuluram ki, insanın bir bioloji növ kimi varlığına müəyyən təhdidlər var. Onlardan biri də sosial həyata aiddir və bu, sosial həyatın, o cümlədən siyasi cəhətdən reqlamentasiyası məsələsinə də gündəmə gətirir. Yeri gəlmişkən, Prezident İlham Əliyevin çıxışlarında da milli-mənəvi dəyərlər məsələsinə toxunulduğunu görürük. Amma bunun konstitusional təsbiti məsələləri üzərində işləmək lazımdır. Bu, mütəxəssislərin, hüquqşünasların işidir. Ümumiyyətlə, tək cəhətli hüquqşünasların yox, həm də insanşünaslıq üzrə mütəxəssislərin işidir və mənəcə, bu məsələ öz əksini tapmalıdır.

Sosial dövlət məsələsi bizdə təsbit olunub, ümumi şəkildə mövcuddur, amma sosial dövlət siyasəti aparılmır. Məsələn, uşaqpulu məsələsi sosial dövlətin əsas ünsürlərindən biridir. İşsizliyə görə məsələlər, müxtəlif qanunlarda təminatlar var. Amma bir daha təkrar edirəm, bəzi məsələlərin Konstitusiyaya gətirilməsinə ehtiyac var və bunların reallaşması da təmin edilməlidir. Bu baxımdan hazırda referendumla bağlı söhbətlər gədir. Hətta konkret tarix də səslənir.

- Bu barədə informasiyanız var?

- Noyabrın 12-də olacağı deyilir. Əlbəttə, bunu inkar edənlər də var. İdarəçilik və s. ilə bağlı əsas gözlənilən bir neçə məsələ mövcuddur. Onlardan biri Naxçıvanın Konstitusiyası ilə bağlıdır. Düzdür, deyilir ki, bu, o qədər də tələb olunmur. Belə çıxışları eşitmişəm. Söhbət Milli Məclisdəki müəyyən mütəxəssislərdən və hüquqşünas deputatların dediklərindən gədir. Deyilənə görə, üç-dörd müxtəlif, hətta bir-birilə üst-üstə düşməyən modellərə əsaslanan konstitusiyaya dəyişikliklər

ri, hətta yeni Konstitusiyaya layihəsi ortadadır. Mən ümumiyyətlə, hesab edirəm ki, 2020-ci ildən sonra Azərbaycan yeni mərhələyə daxil olub və yaxud, yeni mərhələyə daxil olmağa hazırdır. Buna görə, artıq yeni Konstitusiyaya lazımdır. Mən bu tezisi doğru hesab edirəm.

Yeni Konstitusiyanın qəbul edilməsi, əlbəttə ki, asan məsələ deyil. Xüsusi komissiya yaradılmalı, işləməli, Konstitusiyaya icimai müzakirəyə çıxarılmalıdır. Bu baxımdan, böyük ehtimalla, Konstitusiyaya dəyişikliklərlə bağlı referendum keçirilməsi daha real görünür. Məncə, yuxarıda qeyd etdiyimiz bəzi məsələlər də orada öz əksini tapmalıdır. Çünki bizim öyrəndiyimiz şablon belə olub: həmişə xarici siyasət daxili siyasətin davamıdır. Amma indi müasir dövrdə bütün dünyada bir sıra hallarda xarici geopolitik məsələlərin iç-içə olması, münasibətlərin ciddi rol oynaması daxili siyasətdə, o cümlədən təhlükəsizlik məsələlərində prioritetə çevrilir. Müxtəlif itti-faqlar, qloballaşma, o cümlədən siyasi qloballaşma çox hallarda daxili siyasətin xarici siyasətin davamı olmasını tələb edir.

- Azərbaycanda bu proses necə gədir?

- Son dövrdə bizdə də bu proses diferensial şəkildə gədir: bir tərəfdən Şanxay təşkilatı, digər tərəfdən Amerika Birləşmiş Ştatları ilə münasibətlər, böyük ehtimalla Avropa ilə yenidən müəyyən əlaqələrin gündəmə gəlməsini tələb edir. O baxımdan mən hesab edirəm ki, Azərbaycanın indiki geosiyasi vəziyyəti və yürüdülmən xarici siyasət öz əksini daxili siyasətdə tam tapmır. Yəni hesab edirəm ki, Azərbaycanın uğurlu və müəyyən nailiyyətləri olan xarici siyasəti daxili siyasətdə də əks olunmalıdır. Bu baxımdan da dediyimiz dəyişikliklərin bir şərti olaraq bunu hesab edirəm və real sayıram.

Mənim fikrimcə, Azərbaycanın xarici siyasətində də son vaxtlar dramatik dəyişikliklər müşahidə olunur. Hamı görür ki, dövlət başçısının iradəsi burada mühüm rol oynayır. Bu, gələcəkdə də özünü göstərə bi-

"Rusiyanın yaratdığı problemlər və məhdudiyyətlər vəziyyəti çətinləşdirə bilər"

lər. Ən azı arzu edək ki, bu, ölkəmiz üçün müsbət nəticələr versin.

- Pənah bəy, Konstitusiyaya dəyişikliyi zəruri edən səbəblərdən biri kimi idarəetmə sahəsində dəyişikliklərin zəruriliyi göstərilir. Sizin, bu sahədə nələri dəyişməli?

- Hesab edirəm ki, vaxtı çoxdan çatmış məsələlərdən biri də Nazirlər Kabinetinin həm səlahiyyətlərinin, həm də məsuliyyətinin artırılmasıdır. Konstitusiyaya səviyyəsində təsbit edilməlidir. Artıq bu barədə danışılır və bu məsələ gündəmə gətirilir. Mən prezidentlik idarə üsulunun tərəfdarıyam. Bununla yanaşı, parlamentin də demokratikləşməsi üçün, hətta müəyyən dövrdə qarışıq idarəçilik sisteminin tətbiqi barədə düşünmək mümkündür və bunu həyata keçirmək olar. Prezident icra hakimiyyətinin başında dayanmalıdır, amma eyni zamanda güclü səlahiyyətli parlament, müstəqil məhkəmə sistemi və hesabatlı Nazirlər Kabinetini olmalıdır. Hesab edirəm ki, Nazirlər Kabinetinin də səlahiyyətləri artırılmalı, ona qanunvericilik təşəbbüsü hüququ verilməlidir.

- Maliyyə Nazirliyi gələn ilin dövlət büdcəsi ilə bağlı ilkin proqnozları açıqladı. Məlum olur ki, gələn il büdcə cüzü artır. Azərbaycanın qarşısında duran çağırışlar baxımından bu, nə deməkdir?

- Qəbul olunan büdcə layihəsində xərclər və proqramlar müəyyən olunur, amma büdcəyə real nəzarət imkanları zəifdir. Məsələn, Prezidentin Ehtiyat Fondu o qədər böyükdür ki, istənilən sahəyə sərəncam və fərmanla əlavə maliyyə yönləndirmək mümkündür. Bu isə parlamentin büdcə üzərində təsirini azaldır. Açıqı, mən hazırda konkret büdcə sənədləri ilə tanış deyiləm, amma Milli Məclisdə müzakirələrin yaxın günlərdə başlanacağı gözlənilir. Büdcə xərclərinin artmaması ciddi maliyyə problemlərindən xəbər verir.

Digər tərəfdən, büdcədən kənar fondların vəziyyətinə baxmaq vacibdir. Son analizlər göstərir ki, Azərbaycanın hətta təhlükəsizlik məsələlərinin bir qismi də məhz büdcədən kənar fondlar hesabına maliyyələşir. Bu, maliyyə siyasətində mühüm rol oynayır.

Üçüncü məsələ sosial dövlət prinsipidir. Sadəcə dillə desək, uşaqpulu məsələsi gündəmə gəlir. Amma görünür ki, bu sahədə ciddi islahatlar planlaşdırılır. Çünki tez-tez belə bir arqument gətirilir: guya əgər 18 yaşına qədər bütün uşaqlara - varlıya da, kasıba da - uşaqpulu versək, bu, çox böyük xərc tə-

ləb edəcək. Halbuki, ehtiyacı olmayanlar bu vəsaiti dövlətə qaytara bilərlər. Amma nəticədə uşaqpulu ödənişləri hələ də tətbiq edilmir. Bəziləri bunun üçün 3-4 milyard manat tələb olunduğunu deyirdilər. Amma təxminən 1.5 milyardla başlamaq mümkündür. Mənim fikrimcə, hər il büdcə paketi gələndə oradakı korrupsiya yönümlü müəyyən xərclər ciddi şəkildə təftiş olunmalı və azaldılmalıdır. Yeni əslində, korrupsiya məqsədilə ayrılan vəsaitlərin qarşısı alınmalıdır.

Bir məsələ də ünvanlı sosial yardımla bağlıdır. Bu, sosial xərclərə aid edilir. Amma idarəçiliklə bağlı konkret proqramlara baxanda bəzən görürəm ki, hansısa dövlət idarəsinə mebel alınmasına ayrılan vəsait onların əməkhaqlarının artırılmasından daha çoxdur. Məsələn, uşaqpulunun üç qatı qədər vəsait mebel üçün xərclənir. İnanın, bunu ümumi söz kimi demirəm. İqtisadçılar deyirlər ki, bizə Nazirlər Kabinetinin təqdim etdiyi büdcə layihəsini verirlər, biz isə oradan 15-20 faiz ixtisar edə biləcəyimizi göstəririk. Bu ixtisar dövlət idarəçiliyinə zərər vurmada həyata keçirilə bilər və həmin vəsait sosial sahələrə, elmin və ya təhsilin inkişafına yönəldilə bilər.

- Gələn ilin büdcəsində müdafiə və təhlükəsizlik sahəsinə ayrılan xərclər artırılıb. Yəni, ötən illərdəki dinamika saxlanılır...

- Hazırda büdcədə ən prioritet istiqamət məhz budur. Təhlükəsizlik sahəsinə daha çox vəsaitin ayrılması doğru hesab edilir. Yaxın 5-10 ildə də bu istiqamətdə addımlar davam etdiriləcək. Ordunun güclənməsi, əsgər və zabitlərimizin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması, onların əməkhaqlarının artırılması sosial sahədə ciddi önəm daşıyan məsələlərdəndir.

- Rusiya ilə münasibətlərdə yaranan problemlər əhalinin sosial vəziyyətinə mənfi təsir edə bilərmi?

- Əlbəttə, Rusiyanın yaratdığı problemlər, kənd təsərrüfatına tətbiq olunan gizli sanksiyalar və Azərbaycanın ixrac imkanlarına qoyulan məhdudiyyətlər vəziyyəti çətinləşdirir.

Digər tərəfdən, əhalimizin maddi rifahı da xeyli dərəcədə miqrantların ölkəyə göndərdiyi vəsaitlərdən asılıdır. Bu sahədə də artıq problemlər yaranır. Xüsusilə Rusiya ilə bağlı problemlər indi daha qabarıq görünür. Ona görə də, bu şəraitdə fərqli və daha ciddi iqtisadi strategiya hazırlanmalı və həyata keçirilməlidir.

E. Rüstəmli
E. Bəyməmmədli

təhdid edirlər. Belə təhdidlər Erdoğanın altı il öncə səsləndirdiyi “Səndə atom bombası varsa, mənə niyə olmasın” tezisində sarsılmaz mənəvi haqq qazandırır.

Qərb mətbuatında gedən məlumatlara görə Pakistan Səudiyyə Ərəbistanını yalnızca nüvə çetiri altına almır, həm də bu dövlətə nüvə texnologiyaları verir. Pakistanla Türkiyə arasında da hərtərəfli hərbi-texnoloji işbirliyi həmişə olub. Qərb, xüsusilə yunan mətbuatında gedən çoxsaylı məlumatlara görə İslamabad çoxdan Ankaraya nüvə texnologiyalarını verib. Hətta yunan mətbuatında Türkiyə və Pakistanın birgə istehsalı olan taktiki nüvə silahlarının texniki pa-

"Putin çeynəyə biləcəyindən daha çox dişləyib"

MI6-nın rəhbəri Riçard Mur: "O, bunu deyəndə yalan danışır..."

Böyük Britaniyanın xarici kəşfiyyat xidməti - MI6-nın rəhbəri Riçard Mur Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin Ukrayna ilə müharibədə qələbənin qaçılmaz olduğunu söyləməsini “yalandan ibarət” adlandırıb.

“Birbaşa deyəcəm, Putin çeynəyə biləcəyindən daha çox dişləyib. O, düşündü ki, yüngül qələbə qazanacaq. Amma o və digərləri Ukraynalıları düzgün qiymətləndirə bilmədilər”, - deyər Mur sentyabrın 20-də İstanbulda etdiyi çıxışda bildirib.

Bu, Murun MI6 rəhbəri kimi son rəsmi çıxışı olub. O, çıxışını Britaniyanın İstanbuldakı konsulluğunda edib və eyni zamanda MI6 ilə əlaqə üçün nəzərdə tutulmuş yeni məlumat platformasının təqdimatını keçirib. Mur bildirib ki, bu platforma “Rusiyanın gedişatından narazı olan rus vətəndaşlarına” yönəlib.

Mur çıxışında Rusiyanın müharibədə verdiyi insan itkilərinə də toxunub. Onun sözlərinə görə, Rusiya artıq 1 milyondan çox itki verib və ölənlərin əksəriyyəti “kasıb regionlardan gətirilmiş, zəif hazırlıqlı əsgərlərdir”.

“Aqressorun ağırları qurbanın ağırları ilə eyniləşdirilə bilməz. Amma Putinin insan həyatına nifrəti artıq onun öz xalqına da yayılıb”, - deyər britaniyalı kəşfiyyatçı vurğulayıb.

Mur həmçinin bildirib ki, Vladimir Putinin sülh danışıqlarına maraqlı olduğuna dair heç bir sübut yoxdur: “Putin sadəcə görüntü yaraadır. O, Ukraynanın müstəqil dövlət kimi mövcud olmaq haqqını inkar edir. Danışıqlar onun üçün real sülh vasitəsi deyil.”

Onun fikrincə, Putin dünyanı, xalqını və bəlkə də özünü aldadır:

“Putin çalışır ki, dünya Rusiyanın qələbəsinə inansın. Amma bu, yalandır. O, sistemin eşitmək istədiyi reaksiyaları almağa çalışır, bu isə Kremlin real gücünü əks etdirmir”.

Riçard Mur rəsmi olaraq 1 oktyabr 2025-ci ildə vəzifəsini tərk edəcək. Onun yerinə MI6 rəhbəri postuna gürcü əsilli britaniyalı diplomat və kəşfiyyatçı Bleyz Metreveli təyin olunaacaq.

Metrevelinin rəhbərliyi dövründə MI6-nın Rusiya-Ukrayna müharibəsi fonunda daha da aktivləşəcəyi, həmçinin Avrasiya regionuna xüsusi diqqət yetiriləcəyi bildirilir.

Türkiyə rəsmən nüvə dövləti olur...

“İslam ölkələri NATO-su” qurulur?

İsrailin Qətərə hücumu bölgədə geopolitik zəlzələ effekti doğurub. Görünən mənzərə belədir ki, İsrail Qəterdəki bir ofisi deyil, ABŞ-in Orta Şərq maraqlarını darmadağın etdi. Bölgədə hamı bir anda anladı ki, ABŞ və Qərbin hakim olmadığı alternativ təhlükəsizlik sistemi qurulmalıdır. Bu istiqamətdə ciddi qərarlara artıq start verilib.

Həmin qərarlar arasında ən əhəmiyyətli Səudiyyə Ərəbistanı ilə Pakistan arasındakı müdafiə paktıdır. NATO tərəfində imzalanmış bu pakt “Birimiz hamımız üçün, hamımız birimiz üçün” prinsipinə əsaslanır. Hər iki ölkə “iki dövlət, bir ordu” konseptini əsas götürür.

“Reuters”-ə danışan bir Səudiyyə Ərəbistanı rəsmisi müxbirin verdiyi “Bu müqavilə nüvə silahlarını da əhatə edirmi?” sualına belə cavab verib: “Müqavilə istisnasız olaraq bütün növ silah sistemlərini əhatə edir.”

Başqa sözlə, bu paktla Səudiyyə Ərəbistanı Pakistan nüvə çetirinin altına alınmış oldu. Pakistan tərəfinin açıqlamalarına görə, pakt bir tərəfli deyil - iki tərəfli müdafiə razılaşmasıdır. Yəni, Pakistan hücumu məruz qalarsa, Səudiyyə Ərəbistanı da Pakistanla birgə mübarizə aparacaq.

Pakistan tərəfinin bəyanatına görə paktla digər müsəlman ölkələri də qoşula bilər. Giriş qapısı açıq saxlanan bu paktla Türkiyə, Misir, Qətər və digər ölkələr qatılırsa, ərəblərin pulu, türklərin müasir hərbi texnologiyaları və pakistanlıların nüvə silahı ilə “İslam ölkələri NATO-su” ideyası real ola bilər.

Belə görünür ki, İslam ölkələrinin on illərdir həll edə bilmədiyi birlik problemini İsrail bircə avia zərbə ilə həll edib. Körfezdəki ərəb monarxiyaları əsas təhlükə mənbəyi kimi artıq İranı deyil, İsraili görürlər. Təəssüf edirik: İsrailə qarşı etiraz sammitində İran prezidenti ərəb şeyxləri ilə yan-yanı dayanmışdı. Qətər paytaxtında toplanan müsəlman liderlər İsrailə qarşı hansısa real cəza tədbirini gündəmə gətirmədilər. Lakin Qərb və İsrail mətbuatında yayılan çoxsaylı məlumatlara görə toplantının əsas əhəmiy-

yəti qəbul edilən bəyanat deyil - kullarlarda və ikitərəfli görüşlərdə alınan qərarlardır.

Mətbuata açıqlanmayan belə qərarların bölgənin təhlükəsizlik arxitekturasını kökündən dəyişəcəyi ilə bağlı məlumatların sayı yetərincədir. Misir televiziyasına verdiyi müsahibədə Hakan Fidan bildirir ki, Qətər sammitində bağlı qapılar arxasında ciddi qərarlar alınmışdır.

İsrailin Haaretz qəzetinin yaydığı məlumata görə, Netanyahu hökumətinin siyasəti yəhudi dövlətini uçuruma aparır və Birləşmiş Ştatların regional mövqeyini zəiflədər. Məlum faktdır ki, Birləşmiş Ştatların Orta Şərqi nəzarətdə saxlamaq üçün yanına aldığı əsas müttəfiq İsraildir. Lakin İsrail oyunu çox böyütdü və bu, təkə Tel-Əvivin deyil, həm də Vaşinqtonun regional maraqlarını ciddi zərbə altına qoyur. Ağ Ev öz maraqlarını xilas etmək üçün İsrailə verdiyi total dəstəyi kəsmək zərurətindədir. Ünlü The Economist dergisinin birbaşa qapaqdan yayılan məlumata görə İsrail Birləşmiş Ştatların etibarını sürətlə itirir.

At izinin it izinə qarışdığı bu təlatümlü durum Türkiyənin nüvə proqramı baxımından da olduqca önəmlidir. İsrail generalı üstüörtülü şəkildə Türkiyəni və digər bölgə ölkələrini nüvə silahı ilə

rametrləri də yer alıb.

Bu tipli məlumatları Türkiyə tərəfi də dolaylı yolla təsdiqləyir. Məsələn, Türkiyə Hərbi Dəniz Komandanlığı aylar öncə belə məlumat yaydı ki, Ankara nüvə-mühərrikli sualtı gəmilər istehsalına qərar verib. Mütəxəssislərin izahına görə nüvə bomba yaratmaq nüvə mühərriki istehsal etməkdən qat-qat daha asandır. Nüvə bombası istehsalı 80 illik köhnə texnologiyaya əsaslanır. Türkiyədə isə hələ ötən əsrin əvvəllərindən Çekməcə Nüvə Araşdırma Mərkəzi fəaliyyət göstərir. Qısacası, Türkiyə həm öz təcrübəsi, həm də Pakistanın dəstəyi ilə atom bombası yarada bilər. Qalır məsələni addım-addım rəsmiləşdirmək.

Türkiyə enerji nazirinin İsrailin Qətərə hücumundan sonra səsləndirdiyi fikirlər bu istiqamətdə çalışmalara start verildiyini göstərir. Nazir Türkiyənin kiçik ölçülü nüvə reaktorları istehsalına başladığını və Çekməcə Atom Mərkəzinin əhəmiyyətli dərəcədə genişləndirildiyini açıqlayıb. Enerji naziri ölkəsinin yeni nüvə həmləsi ilə bağlı Dünya Atom Agentliyinə müraciət edib. Bu müraciət Türkiyənin nüvə dövləti statusunun rəsmiləşdirilməsinə işarədir.

Namiq BİLAL

Vərəm xəstəsi, narkoman necə dönərçi işləyir?

Naxçıvan şəhəri, Şərir rayonunun adının açığlanmasını istəməyən sakini tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi bildirir ki, 1 qrup əlil və ağır vərəm xəstəsi olan Məmmədov Emin Elşad oğlu dönərçi və kababçı kimi fəaliyyət göstərir, səlahiyyətli qurumlar və obyekt sahibi isə buna göz yumur:

“Yazaraq bildirirəm ki, dönərçi və kababçı kimi fəaliyyət göstərən Məmmədov Emin Elşad oğlu vərəm xəstəsidir. O, saxta yolla 1-ci qrup əlillik alıb. Amma vərəm xəstəsi olduğunu Şərir rayonunda demək olar ki, hər kəs bilir. Bu adam Şərir Ticarət Mərkəzinin köhnə bazarda kababçı və dönərçi kimi işləyir. Heç vaxt əlcək və maskadan istifadə etmir.

Həmçinin, üvənli sosial yardım alır. Eşitdiyimə görə, xeyli müddət əvvəl 2 min manat verərək, özünə əlillik alıb. Həmçinin, narkotik istifadəçisidir.

Ona saxta əlilliyi isə Nailə həkim adlı bir xanım düzəltdi. Sonra gördü ki, ondan şikayət çoxdur, xaricə qaçdı. Hazırda Nailə xanım axtarıldadır.

Bildirim ki, Məmmədov Emin Elşad oğlu Şərir rayonu, Çərçiboğan kəndində Mirzə Ələkbər Sabir küçəsi ev 07 ünvanında yaşayır.

Adamın psixoloji problemləri də var. Belə ki, atası Məmmədov Elşad Eyyub oğlunu evdən qovalayaraq, hazırda həmin evdə məskunlaşmışdır. Özünə məxsus evi işə xalası İsmayilova Ölkəyə vermişdir”.

Bu məlumatları redaksiyamıza göndərən şikayətçi onu da bildirir ki, insanların həyatı təhlükədə olduğu üçün bu haqda yazmağa məcbur olub: “Belə ki, adam tez-tez öskürür və bu zaman ağzında tüpürək çıxır, dönəri və yaxud da kababı alan adam da bu xəstəliyə yoluxa bilər”.

Jalə FAMILQIZI

P.S. Məsələ ilə bağlı yazıda adı çəkilən Məmmədov Emin Elşad oğlunun mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Aliment ala bilməyən Naxçıvan sakini icra məmurunu günahkar bilir

Naxçıvan şəhər sakini Nağıyeva Urqiye Səbuhi qızı tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi Ədliyyə Nazirliyinə Probasiya şöbəsinin icra məmuru Orxan Qəmbərovu ittiham edir:

“Mən, Nağıyeva Urqiye Səbuhi qızı, yazaraq bildirirəm ki, 2009-cu ildə Məmmədov Səxavət Sədaqət oğlu ilə ailə həyatı qurmuşdum. Hazırda ayrılmışam. Himayəmdə 3 azyaşlı övladım var.

2015-ci ildə mənim ailəm Səxavətin ata evinin həyatında bizim üçün ev tikdi. İmkansızlığın ucbatından məhkəməyə verib, o evi ondan ala bilmədim.

2020-ci ildə boşanmışıq. Məhkəmə tərəfindən 480 manat aliment kəsilib. Artıq uşaqların atasının 10 min manata yaxın aliment borcu yığılıb. Hara gedirəm, şikayətimə baxılmır. İcra məmuru Orxan Qəmbərov deyir ki, mən əlimdən gələni edirəm.

Bəs, mən bu 3 uşağı necə dolandırım? Dəfələrlə Ədliyyə Nazirliyində olmuşam, heç bir köməklik göstərmirlər. Pul vermir, heç həbs də etmirlər”.

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adı çəkilən qurumun mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Kürdəmir sakini DOST Agentliyindən şikayətçidir

Mustafa Əhmədov işdən qanunsuz olaraq çıxarıldığını iddia edir, qarşı tərəf isə ittihamları qəbul etmir...

Kürdəmir rayonu, Qarabuc qəsəbə sakini Əhmədov Mustafa Məmməd oğlu tərəfindən “Hurriyyet”in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi bildirir ki, ona hər hansı xəbərdarlıq olunmadan, DOST Agentliyi tərəfindən işdən çıxarılıb:

“Mən, Əhmədov Mustafa Məmməd oğlu, bu il, fevral ayının 5-də işlədiyim DOST Agentliyi tərəfindən, heç bir xəbərdarlıq edilmədən, işdən azad edilmişəm. Həmçinin, qeyd edirəm ki, fevral ayının 6-da təlimata imza atıb işə çıxmışam və saat 11:20-də bilmişəm ki, işimə son verilib.

Məsələ ilə bağlı 142 çağrı mərkəzi ilə hər ay danışırıram. Təəssüf ki, köməklik göstərmirlər. Xəbərdarlıq etmədən işdən çıxartdıqlarına görə, mənə təzminat verməlidirlər. Lakin 8 aydır bir qəpik pul ala bilməmişəm.

İş yerindən bildirirlər ki, işdən çıxarılmamışdan bir həftə əvvəl “sosial gov” vasitəsilə xəbər göndərmişik. İnanın Allaha, bu yalandır və biabırçılıqdır. Mənə elə bir mesaj gəlməyib”.

Məsələ ilə bağlı DOST Agentliyi ilə əlaqə saxladım. Qurumdan bildirdilər ki, “Məşğulluq haqqında” Qanuna əsasən, haqqı ödənilən ictimai işlər üçün işə hazırlığı tələb etməyən iş yerləri olmaqla, daimi deyil, müvəqqəti məşğulluğun təmin olunmasına xidmət edir. Bu da iş tapmaqda çətinlik çəkən şəxslərin əmək bazarına çıxışının dəstəklənməsi üçün onların

müəyyən bir dövr ərzində, müddətli əsasda işlə təmin edilməsi məqsədi daşıyır:

“Məhz bu çərçivədə DOST İş Mərkəzi ilə 1965-ci il təvəllüdlü Əhmədov Mustafa Məmməd oğlu arasında 5 yanvar 2021-ci ildə əmək müqaviləsi bağlanıb.

Müqavilə əsasında Mustafa Əhmədov həmin tarixdən etibarən 5 fevral 2025-ci ilə qədər işləyəcək. DOST İş Mərkəzinin həyata keçirdiyi “İşsizlərin dostu” proqramı çərçivəsində “Azərbaycan Dəmir Yolları” QSC-nin 5 nömrəli Kürdəmir yol sahəsində köməkçi vəzifəsində çalışıb.

5 fevral may 2025-ci il tarixdə Mustafa Əhmədovun əmək müqaviləsinə Əmək Məcəlləsinin 68-ci maddəsinin “b” bəndinə əsasən, yeni əmək müqaviləsi müddətinin başa çatması ilə əlaqədar xitam verilib. Bunu qeyd edək ki, DOST İş Mərkə-

zi müqaviləyə xitam verməzdən 1 həftə öncə sosial işlərdə çalışan şəxslərə müqavilə müddətinin başa çatacağı ilə bağlı xəbərdarlıq bildirişi göndərir.

Ödənişli ictimai işlərdə çalışanların əmək müqavilələrinin müddəti başa çatdığı halda belə, həmin şəxslərin əmək bazarına qayıtmaları üçün tədbirlər görülür. Belə ki, proqramda iştirak etmiş şəxsin əmək müqaviləsi müddəti başa çatdığı gün məşğulluq orqanına dövlət olunaraq qeydiyyatdan alınır. Fərdi Məşğulluq Proqramı tərtib olunmaqla, həmin şəxsin digər aktiv məşğulluq tədbirlərinə cəlb olunması istiqamətində işlər aparılır.

Hazırda da ictimai işlər proqramının icrası davam etdirilir və on minlərlə vətəndaşımız bu proqram çərçivəsində əmək fəaliyyəti ilə məşğuldur”.

Jalə FAMILQIZI

Vətən müharibəsi iştirakçısı nazirliyi ittiham edir

Ədazil Mirzəyev həyat yoldaşına iş verməyən Mədəniyyət Nazirliyindən şikayətçidir

Sumqayıt şəhər sakini, keçmiş məcburi köçkün, Vətən müharibəsi iştirakçısı Mirzəyev Ədazil Ədalət oğlu tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi həyat yoldaşına iş verməyən Mədəniyyət Nazirliyini ittiham edir:

“Mən, Mirzəyev Ədazil Ədalət oğlu, yazaraq bildirirəm ki, 2020-ci ildə Vətən müharibəsində iştirak etmişəm. Qubadlı uğrunda gedən döyüşlərdə yaralanmışam.

2020-ci ilin dekabr ayında ordudan təxris olunmuşam. Ali Baş Komandan

tərəfindən 6 medalla tərtif edilmişəm. 2022-ci ildə ailə həyatı qurmuşam. Yoldaşım Mirzəyeva Aysu Mansur qızı Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasının məzunudur. Mədəniyyət Nazirliyinə işlə bağlı müraciət etmişik.

Lakin həyat yoldaşım heç bir işlə təmin olunmayıb. “Boş yer yoxdur”, - deyirlər.

Sonuncu dəfə nazir müavini Murad Hüseynovun qəbulunda oldum. Sentyabr ayına kimi gözləməyimizi məsləhət gördü...

Sumqayıt Regional Mədəniyyət İdarəsinin direktoru da məsələ ilə bağlı köməklik göstərmədi. “Boş yer yoxdur”, - deyirlər.

Səlahiyyətli qurumlardan xahiş edirəm, yoldaşımın işlə təmin olunmasına köməklik göstərsin”.

Jalə FAMILQIZI

Həyat yoldaşı şəhid oldu, oğlu isə qazi...

Daşkəsən sakini 30 ildir mərhum həyat yoldaşına şəhidlik statusu ala bilmir

Daşkəsən şəhəri, İsmət Qayıbov küçəsi, ev 30, mənzil 6-da yaşayan Qarabağ qazisinin anası Vəliyeva Rəhilə Qoçəli qızı tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə, Müdafiə naziri Zakir Həsənova, Ali Məhkəmənin sədri İnam Kərimova və Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi Mürsəl İbrahimova müraciət edən şikayətçinin məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

(Əvvəli ötən sayımızda)

"Hörmətli Prezident !

Mən artıq yorulmuşam. Müdafiə Nazirliyinə və Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinə başa sala bilmirəm ki, özünü azərbaycanlı hesab edirsənsə, Azərbaycan qanununu heç olmazsa, bir az diqqətlə oxumaq lazımdır.

"Şəhid adının əbədləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlərin tətbiqi qaydalarının" təsdiq olunması haqqında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 15 yanvar 1994-cü il tarixli 10 sayılı qərarının 1.2.5-ci bəndinə əsasən, şəxsin şəhid hesab edilməsi ölüm haqqında şəhadətnaməsi və hərbi hissənin arayışı əsasında təsdiq olunur.

Yeni Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyinin şəhid adını vermək üçün Arxivinin tərtib etdiyi saxta məzmunlu arayış burada heç bir rol oynamır. Saxtakarları cinayət məsuliyyətinə cəlb etmək lazımdır.

Bu saxtakarlığı edən və təşkil edən şəxslərin cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmasının təmin edilməsi əvəzinə, Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyinin Arxivinin arayışının məzmununu saxta olub-olmasının araşdırılması üçün Müdafiə Nazirliyi, Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti ilə yanaşı, Daxili İşlər Nazirliyinə, Baş Prokurorluğa, Hərbi Prokurorluğa, prokurorluqlarının müvafiq strukturlarına: Daşkəsən rayon Prokurorluğuna, Gəncə Hərbi Prokurorluğuna, Daşkəsən rayon Polis Şöbəsinə yüzlərlə müraciətlər etmişəm. Həmin strukturların hamısı həm yazılı, həm də şifahi formada mərhum həyat yoldaşım Vəliyev Rəhim Əli oğlunun Müdafiə Nazirliyinin 171 sayılı hərbi hissəsinin tərkibində erməni işğalçılarına qarşı döyüşən 861 sayılı hərbi hissədə (Daşkəsən özünümüdafiə taborunda) hərbi xidmət keçərkən Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda erməni işğalçılarına qarşı gedən döyüşlər zamanı 03 sentyabr 1993-cü il tarixdə öz hərbi xidməti borcunu yerinə yetirərək həlak olması faktının müəyyən edilməsi üçün mülki qaydada məhkəməyə müraciət etməyi məsləhət görmüşdülər. Həmin məktubların surətlərini də məhkəməyə təqdim etmişəm.

Odur ki, mən də məcbur qalıb,

18 noyabr 2024-cü il tarixdə maraqlı şəxslər kimi Müdafiə Nazirliyini və Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinə qoymaqla, "Şəxsin müəyyən vaxtda, müəyyən şəraitdə həlak olması faktının-hüquqi əhəmiyyətli faktın müəyyən edilməsi ilə bağlı" Ərizə (iddia ərizəsi) ilə Daşkəsən rayon Məhkəməsinə müraciət etdim.

Əsil həngamə də bundan sonra başladı. Şəhidə olan nifrətlərini gizlətməyən Müdafiə Nazirliyinin və Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin bəzi vəzifəli şəxsləri Daşkəsən rayon Məhkəməsinə həm yazılı, həm də başqa formada təzyiq göstərdilər... Daşkəsən rayon Məhkəməsinin hakimi Kənan Vəliyevə necə təzyiq göstərdilərsə, o, mənim ərizəmi başından edib, guya, aidiyyəti üzrə Gəncə şəhər Məhkəməsinə göndərdi.

Bundan sonra isə, şəhid ailəsinə zülm etməkdə davam edən vəzifəlilərimiz yazılı şəkildə müvafiq olaraq 17 dekabr 2024-cü il, 18 dekabr 2024-cü il və digər tarixli etirazlarında Müdafiə Nazirliyinin nümayəndəsi Gülsüm Əmirli və Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin nümayəndəsi Nazim Ələkbərov bildirdilər ki, Müdafiə Nazirliyindən verilən arayışda Vəliyev Rəhim Əli oğlunun Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyinin 861 sayılı hərbi hissəsində hərbi xidməti dövründə məzuniyyətdə olarkən, 03 sentyabr 1993-cü il tarixdə yol hərəkəti qəzası zamanı Daşkəsən rayonu ərazisində həlak olması göstərilir. Bu ziddiyyətə görə ərizə baxılmamış saxlanılmalıdır.

Möhtərəmlər nəzərə almadılar ki, Müdafiə Nazirliyindən verilən arayışın saxta məzmunlu olması ilə bağlı hüquq-mühafizə orqanları ilə yanaşı, Baş Prokurorluğa, Hərbi Prokurorluğa, Müdafiə Nazirliyinə və Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinə həm yazılı, həm də şifahi yüzlərlə dəfə müraciətlər etmiş və müvafiq araşdırmanın aparılmasını yüzlərlə dəfə xahiş etmişik.

Möhtərəmlər nəzərə almadılar ki, Müdafiə Nazirliyindən verilən arayışın saxta məzmunlu olması ilə bağlı hüquq-mühafizə orqanları ilə yanaşı, Baş Prokurorluğa, Hərbi Prokurorluğa, Müdafiə Nazirliyinə və Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinə həm yazılı, həm də şifahi yüzlərlə dəfə müraciətlər etmiş və müvafiq araşdırmanın aparılmasını yüzlərlə dəfə xahiş etmişik.

tə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinə həm yazılı, həm də şifahi yüzlərlə dəfə müraciətlər etmiş və müvafiq araşdırmanın aparılmasını yüzlərlə dəfə xahiş etmişik.

Möhtərəmlər özlərini əziyyətə salmaq və şəhid ailəsi üzərində istehza etmək üçün bu araşdırmanı aparmaqdan qəti imtina etmiş, bunun üçün bizim müraciət etdiyimiz qaydada məhkəməyə müraciət etmənin vacib olmasını bildirmiş və qanunlarımızın tələblərini isə qəsdən yerinə yetirməmişlər.

Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyinin və Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin sifarişlərini Daşkəsən rayon Məhkəməsinin hakimi Kənan Vəliyevdən də daha canifəşanlıqla yerinə yetirən Gəncə şəhər məhkəməsinin hakimi Xədicə Səfərlı Müdafiə Nazirliyinin və Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış

üzrə Dövlət Xidmətinin Şəhid ailəsinə qarşı olan sifarişlərini canla-başla yerinə yetirdi və bütün şahidləri dindirdikdən sonra, birdən-birə onlar istədiyi qərardadı 25 fevral 2025-ci il tarixdə qəbul etdi.

Aralarında danışdıqları kimi, Gəncə şəhər Məhkəməsinin hakimi Xədicə Səfərlının sifarişi 25 fevral 2025-ci il tarixdə yerinə yetirməsi ilə, yeni Gəncə Şəhər Məhkəməsinin 25 fevral 2025-ci il tarixli, 2(125)-1293/2025 sayılı qərardadı tərəflərə göndərilən kimi, demək olar ki, eyni zamanda, hakim Xədicə Səfərlinin qərardadı hazır olan kimi 04 mart 2025-ci il tarixdə Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Daşkəsən rayon Şöbəsi təcili qərar verdi ki, şəhidə şəhid, ailəsinə isə şəhid statusu verilməz.

Şikayət etdiyim Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti nəinki şikayətimə baxmadı, inzibati icraat haqqında Azərbaycan Respublikasının qanununun 67, 71-76-cı maddələrinin tələblərinin olmasını nəzərə almayaraq, Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Daşkəsən rayon Şöbəsinin qərarından şikayəti ancaq Məhkəməyə ver-

rardadından ərizəçi Vəliyeva Rəhilə Qoçəli qızı tərəfindən verilmiş şikayəti də təmin etmədilər və qərardad qəbul edildikdən sonra, "Gəncə Şəhər Məhkəməsinin 25 fevral 2025-ci il tarixli, 2(125)-1293/2025 sayılı qərardadından ərizəçi Vəliyeva Rəhilə Qoçəli qızı tərəfindən verilmiş şikayət təmin edilməsin: "Gəncə Şəhər Məhkəməsinin 25 fevral 2025-ci il tarixli, 2(125)-1293/2025 sayılı qərardadı dəyişdirilmədən saxlanılsın. Qərardad elan edildiyi andan dərhal sonra qanuni qüvvəyə minir. Qərardaddan şikayət verilməz."

Bunula da, Azərbaycan xalqına "xidmət edən" möhtərəm məmurlar şəhid ailəsinin son ümidinə də ağır bir nöqtə qoydular.

Hörmətli Prezident! İndi Siz mənə məsləhət verin, xalqımıza xidmət edərək şəhid olmuş mərhum həyat yoldaşım Vəliyev Rəhim Əli oğlu Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyinin 171 sayılı hərbi hissəsinin tərkibində erməni işğalçılarına qarşı döyüşən 861 sayılı hərbi hissədə (Daşkəsən özünümüdafiə taborunda) hərbi xidmət keçərkən Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda erməni işğalçılarına qarşı gedən döyüşlər zamanı 03 sentyabr 1993-cü il tarixdə öz hərbi xidməti borcunu yerinə yetirərək həlak olmuşdur.

Lakin bu faktı nə Müdafiə Nazirliyinin möhtərəmləri, nə Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin görkəmli vəzifəliləri, nə də ki, bizim getdikcə "qanunsevər və humanist" olan hakimlərimiz qətiyyətlə qəbul etmirlər. Onların yaşamasından belə çıxır ki, mənim həyat yoldaşım ya ermənilər tərəfindən bizə qarşı vurulub, həlak olmuşdur, ya da ki, torpağımız uğrunda şəhid olmuş şəxs - həyat yoldaşım bütün şəhidlərimiz kimi bizim vəzifəlilərə çox iyrənc şəkildə görünüb.

Qanunlarımızın tələblərini yerinə yetirilməsi ilə bağlı bu aksioma olan faktı görünür mən bizim hörmətli vəzifəlilərimizə qətiyyətlə başa sala bilməyəcəyəm. Daha doğrusu həmin vəzifəli möhtərəmlərimizin bizə-şəhid ailəsinə şəhidlərimizdən zəhlələri gətirdiyindən düzgün yanaşacaqlarına ümidim yoxdur?! Yəqin ki, Siz diqqət ayırmasanız bu hal qətiyyətlə baş verməyəcəkdir.

Xahiş edirəm, Allah xatirinə, haq və ədalət naminə mənə kömək edin".

Hazırladı: KƏNAN

Hər zaman olduğu kimi bu gün də teatrlarımızdan söhbət düşəndə öz yaradıcılıq potensial qüvvələri ilə diqqət mərkəzində olmağı bacaran Qazax Dövlət Dram Teatrı haqqında söhbət açmamaq mümkün deyil. Qeyd etmək lazımdır ki, Qazaxda ilk dəfə 1938-ci ildə kolxoz-sovxo teatrı fəaliyyət göstərməklə sonradan 1943-cü ildən dram teatrına çevrilərək ona Səməd Vurğunun adı verilib. 1949-cu ilə qədər Dövlət Dram Teatrı kimi fəaliyyət göstərmiş. O dövrdə repertuarında əsasən Azərbaycan və dünya klassiklərinin pyesləri, həmçinin müasir ədəbiyyat nümunələri geniş yer alıb. 1960-cı ildən "Xalq teatri" kimi mövcud olan bu mədəniyyət ocağı 1988-ci ildən "Dövlət Dram Teatrı" statusu ilə yenidən fəaliyyətə başlayıb. 1989-cu il iyun ayının 1-də Xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadənin "Dar ağacı" tarixi faciəsi ilə ilk tamaşasını teatrsevərlərinə təqdim edib. Yaradıcı kollektiv repertuar zənginliyini qoruyub saxlamaq məqsədilə rus, alman, bolqar, türk, tacik dramaturqlarının əsərlərinə müraciət edib. Klassik və müasir Azərbaycan dramaturgiyası isə teatrın repertuarının əsasını təşkil edib.

Bu gün də yaradıcı kollektiv teatr ənənələrinin qorunub saxlanması, inkişaf etdirilməsi və geniş tamaşaçı auditoriyasına təqdim edilməsi məqsədilə uğurla çalışır. Teatrın yaradıcılıq yoluna yenidən nəzər salmaq, repertuar planları eləcə də yeni uğurları haqqında tanış olmaq məqsədilə müsahibim teatrın direktoru vəzifəsini müvəqqəti icra edən Allahverdi Musayevdir.

Allahverdi Əhməd oğlu Musayev 25 may 1983-cü ildə Qazax rayon Aşağı Əskipara kəndində anadan olmuş, 1989-2000-ci illərdə İslam Nəsilov adına Aşağı Əskipara kənd orta məktəbini bitirib, 2000-2004-cü illərdə dram-kino aktyoru ixtisası üzrə Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində təhsil alıb. Elə həmin ildən də Qazax Dövlət Dram Teatrında fəaliyyətə başlayıb. O, 2005-2014-cü illərdə aktyor, 2015-ci ildən isə quruluşçu rejissor vəzifəsində çalışır. 2023-cü ildən isə Qazax Dövlət Dram Teatrının direktoru vəzifəsini müvəqqəti olaraq icra edir.

Allahverdi Musayev bu illər ərzində Qazax Dövlət Dram Teatrının səhnəsində quruluş verilən Oktay Altınbayın "40-cı otaq"da Qaraduman, Con Steynberqin "Siçanlar və adamlar"da Lenni, Vaqif Səmədoğlu "İntihar"da Azər, Elçinin "Dəlivanadan dəli qaçıb"da Siyasi icmalçı, "Mənim ərim dəlidir"-də Qonşu, Əli Əmirlinin "Varlı qadın"da Qara, Seyfəddin Dağlının "Oyun bitdi"də iki həkim, Firuz Mustafanın "Qarışqa tələsi"də Oğlan, Əhməd Orucoglundun "Pul dəlisi"də Dəli, Nəcəf bəy Vəzirovun "Ağa Kərimxan Ərdəbili"də Səfəreli, Orxan Kamalın "Yad qızı"da Polis rəisi, Süleyman Sani Axundovun "Tamahkar"da İmran, Mirzə Fətəli Axundzadənin "Xırs quldurbasan"da Bayram, Əbdürrəhim bəy Haqverdiyevin "Kimdir müqəssir"də Qasım ağa, İlyas Əfəndiyevin "Sən həmişə mənimləsən"də

"Müəyyən yaş həddinə çatmış aktrisaları əvəz edə biləcək qüvvələrimiz demək olar ki, yox dərəcəsindədir"

yazıçı-publisist, Əməkdar İncəsənət xadimi Ağalar İdrisoğlunun ailə-mişet mövzusunda yazmış olduğu "Telegram" pyesi, digəri isə türk yazarı Cahid Atayın mövzusu kənd həyatından bəhs edən "Pusquda" dramıdır. Repertuarımızda uşaq tamaşalarına da yer verilir. İyun ayının 1-də "Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi" günü münasibəti ilə teatrın baş rejissoru Musa Eyyubov yazar Cəmilə Allahverdiyevanın eyni adlı pyesi əsasında "Əkil və Bəkil" adlı uşaq tamaşası hazırlayıb, məktəblilərin qış tətillərində Vüsal Hüseynovun yazdığı və quruluş verdiyi "Yeni il möcüzəsi", yaz tətillərində isə Ceyhun Vəlizadənin yazdığı və quruluş

xistanın və Qırğızistanın da qatıldığı bu festivalda 12 tamaşa nümayiş etdirildi. Azərbaycanı da bizim teatr təmsil edirdi. Ən yaxşı kişi rolu üçün təsis olunan mükafata gizli səs vermə yolu ilə teatrımızın aktyoru Xəzər Gəncəli layiq görüldü. O, məslək etibarlı ilə rejissor olsa da bu tamaşada özünü aktyor kimi sınadı və uğurlu bir ifa ilə qazaxıstanlı tamaşaçıların rəğbətini qazandı. Bu bizim teatrımızın respublikadan kənarada ilk səfərimiz və böyük uğurumuz idi. Qeyd edim ki, əsəri rus dilindən tərcüməsi də Xəzər Gəncəliyə məxsusdur. Mükafat olaraq Xəzər Gəncəliyə uğurlu ifası üçün beş yüz min qazaxıstan tengəsi (təxminən 1700 manat)

Teatrı yaşatmaq gərək

Allahverdi Musayev: "Aktrisa sarıdan qıtlıq çəkirik"

Fərəcov kimi maraqlı obrazlarda çıxışlar edib. O, həmçinin bu teatrın səhnəsində Elçin Hüseynbəylinin "İmperator", İskəndər Coşqunun "Ana laylası", Viktor Hüqonun "Bir edam məhkumunun son günü", Əhməd Orucoglundun "Pul dəlisi", "Qulluqçu axtarıram", Jalə İsmayılın "Min bir gecəlik kitabxana", Şəbnəm Xeyrullanın "Arqon" pyeslərinə səhnə həyatı bəxş edərək maraqlı rejissor traktofkəsi ilə diqqət mərkəzində olmağı bacarıb.

- 2024-2025-ci teatr mövsümündə yaradıcılıq atmosferinə təsir edən əsas amillər hansılar olub?

- Həmişə bəllidir ki, İncəsənət Universitetini bitirən aktyor və ya

heyətin cavan kadrlarla yenilənməsinə çalışırıq, sevindirici haldır ki, Bakı Dövlət Universitetinin Qazax filialı ilə əməkdaşlığımız öz səmərəli nəticəsini verib. Belə ki, bu mövsümdə Universiteti bitirmiş istedadlı tələbələrindən üç nəfəri kollektivimizə dəvət edib işlə təmin etmişik və bu da şübhəsiz ki, yaradıcı işimizə çox müsbət təsir edir.

- 2025-ci teatr mövsümündə hazırlanan yeni tamaşalar haqqında nə deyə bilərsiniz?

- 2025-ci ilin teatr mövsümü Qazax Dövlət Dram Teatrı üçün məhsuldar bir il olmuşdur. Belə ki, teatrın baş rejissoru, Respublikanın Əməkdar artisti Musa Eyyubov 44 günlük Vətən Müharibəsinə

həsr olunan Əli Əmirlinin "Xeyir Xəbər" pyesi əsasında "Şəhid atası" tamaşasını hazırlayıb. Yeni tamaşa Qazax ictimaiyyəti tərəfindən çox müsbət qarşılanıb. Bu mövsümdə mən gənc və istedadlı dramaturq Şəbnəm Xeyrullanın qələmə aldığı "Arqon" adlı mono-pyesinə quruluşçu rejissor olaraq müraciət etdim. Absurd-gerçəkçilik

üslubunda yazılmış bu pyesdə həyatında heç bir uğura imza ata bilməyən, gerçək həyatla ayaqlaşmayan, həyatından bezib intihara qalxan adamın keçirdiyi psixoloji sarsıntıdan bəhs edilir. Biz bu əsərlə mini-tamaşalar festivalında çıxış etmək niyyətindəyik. Bundan əlavə teatrımızın quruluşçu rejissoru, Respublikanın Əməkdar artisti, Xəzər Gəncəli repertuardan kənar iki tamaşa hazırlayıb. Bunlardan biri

verdiyi "Ünsürlərin sehiri bir, bulağın sirri" tamaşaları hazırlanıb.

- Qastrol səfərləri haqqında nə deyə bilərsiniz?

- Teatrımız vaxtaşırı Qazax rayonun kəndlərində eləcə də Ağstafa, Gədəbəy, Tovuz, Şəmkir rayonlarında da qastrol səfərlərində olub. Həmin rayonların səhnəsində Ağalar İdrisoğlunun müəllifi olduğu "İnan mənə" (rejissor: Xəzər Gəncəli), Əli Əmirlinin "Onun iki qabırğası" (rejissor: Musa Eyyubov), yenə də eyni dramaturqun "Şəhid atası" pyesi (rejissor: Musa Eyyubov) uğurla nümayiş etdirilib. Otən il teatrımız 27 oktyabr 3 noyabr tarixlərində Qazaxıstanın paytaxtı Astana şəhərində keçirilən "3-cü Beynəlxalq Teatr Festivalı"nda iştirak etdi. Həmçinin teatr Qazaxıstanın Əməkdar İncəsənət xadimi, yazar Roza Mukanovanın 60 illik yubileyinə onun yazmış olduğu "Bir çətir altında - mən" tamaşası ilə çıxış etdi. Yeri gəlmişkən Qaza-

verildi. Bundan əlavə yaradıcı kollektivimiz bu ilin yanvar ayında "Bölgə teatrlarının Bakı premyeraları" çərçivəsində iki tamaşa ilə çıxışlar etdi. Bunlardan biri rejissor Mirzə Nicatın hazırladığı "Love butik" (müəllif: Jalə İsmayıl), digəri Abdulla Soyun Samuel Beklərim pyesi əsasında hazırladığı "Səmirsiz" pyesinin tamaşalarıdır. Hər iki tamaşa Akademik Milli Dram Teatrının səhnəsində nümayiş etdirilib və "Səmirsiz" mono - tamaşasına görə quruluşçu rejissor Abdulla Soy "Orjinal rejissor həllinə görə" Rüfət Əhmədov isə "Ən yaxşı aktyor" nominasiyaları üzrə mükafata layiq görüldülər. Həmçinin qeyd edim ki, "Love butik" pyesinin tamaşası Mədəniyyət TV-nin efirində canlı nümayiş etdirildi.

(Ardı var)

Anar Ərtoğrul Burcliyev
Teatrşünas-tənqidçi

rejissor heyətini regionlara dəvət edib işlə təmin etmək çox çətin məsələdir, bunun obyektiv və subyektiv səbəbləri var, həm yaradıcı adam üçün paytaxtda inkişaf etmək daha cəlbedici və asan görünür, həm də maddi tərəfdən rayon sakini deyilsə indiki əmək haqqı ilə həm kirayədə qalmaq həm də özünü saxlamaq çətin məsələdir. Ona görə də biz çalışırıq ki, yerli gənclərlə əməkdaşlıq edək, yaradıcı

1945-1946-cı il-lər İran Azərbaycanında Milli İstiqlal uğrunda mübarizənin ən qanlı, həm də şərəfli dövrü olmuşdur. İstibdad rejiminin əsarətindən qurtarmaq uğrunda başlayan bu mübarizənin alovu ara-sıra səngimmiş kimi görünsə də, heç vaxt sönməyib və qələbəyə qədər davam edəcəkdir. Bu mübarizənin başlanması Azərbaycan Demokrat Fırqəsinin yaradılması hicri 12 Şəhriyər 1324-cü il, miladi tarixlə 3 sentyabr 1945-ci ildə ADF-nin tarixə “12 ŞƏHRİYƏR MÜRACİƏTNAMƏSİ” adı ilə həkk olunaraq 05.09.1945-ci il tarixində bəyan edildi. Bu tarixi bəyanatı Qüzeyli-Güneyli Azərbaycan ictimaiyyətinin, xüsusilə gənc və orta yaşlı nəslinə təqdim edirik:

Azərbaycan Demokrat Fırqəsinin “12 şəhriyər müraciətnaməsi”

Məlumdur ki, dünya ölkələrində yaşayanlar çoxlu tarixi proses və səbəblərə görə vahid cəmiyyət halında deyillər. Hər bir ölkənin sərhəddi daxilində yaşayan qəbilə, tayfa və millətlər dil, irqi, adət-ənənələri və s. cəhətdən bir çox xüsusiyyətlərə malikdirlər. Əgər hər bir ölkənin quruluşunda və idarəçilik sisteminə bu xüsusiyyətlər nəzərə alınmasa, orada həqiqi demokratiya və milli hökumət mövcud ola bilməz. Dünyanın böyük və müstəqil ölkələrinin milli hökumətlərinin nailiyyətlərini sorğulayanda görürük ki, bunların hamısı həmin millətlərin özəl xüsusiyyətlərinin nəzərə alınmasına əsaslanır. Amerika Birləşmiş Ştatları, Birləşmiş Sovet Cümhuriyyətləri, həmçinin İsveçrənin dövlət quruluşları bizim bu fikrimizi mövcud fakt olaraq təsdiq edir. Bu klassik demokratik ölkələrdə milli hüquqları və federasiya üsulunu qorumaqla bütün millətlərinin fərdlərinin ölkənin müqəddəratını həll etmək və dövlət işlərində iştirak etməsinə müvəffəq olmuşlar. Məhəlli hüquqlar və federasiya üsulunun mərkəzi idarəetməyə zərər vura biləcəyi fikirləri əsassız və çürük iddialardır.

Amma, bunun əksinə olaraq, təcrübə sübut etmişdir ki, qəbilələr, tayfalar, millətlər və mərkəzdən kənar yaşayan əhalinin nə qədər müstəqil və sərbəst şəkildə dövlət işlərinə müdaxilə və iştirakı təmin edilərsə, onların vətənlə əlaqəsi və vətənə məhəbbəti o nisbətə artıq və möhkəm ola bilər. Bu düşüncə və əsas ilə Konstitusiyaya tələb edən hərəkət yaradanlar və İranın Əsas Qanununu (Konstitusiyasını) yazanlar əyalət və vilayət encümenlərini (yığıncaqlarını) irəli çəkərək çalışmışlar ki, bu vasitə ilə bütün İran xalqını ölkənin müqəddəratını təyin etməkdə iştirakını təmin etsinlər, əyalət və vilayətlərin yerli özünəməxsus ehtiyaclarını onların

Azərbaycan Demokrat Fırqəsinin 80-ci ildönümünü

əhalisi vasitəsilə təmin etməyə çalışsınlar. Əyalət və vilayət yığıncaqlarının qapalı, qeyri-şəffaf keçirilməsi İran millətlərinin ictimai hüquqdan məhrum edilməsi deməkdir. Mütləqiyyət bürokratiyası rejimi və mənasız mərkəzləşmə vasitəsilə İran məmləkəti bir ovuc satqın, oğru və istismarçı ünsürlərin əlində oyuncaq olmuş və bu səbəbdən tərəqqi və təkamül karvanından həddən artıq daldı qalmışdır. Tamamilə yararsız bürokratik rejimin mövcudluğunun nəticəsidir ki, iranlıların əksər hissəsi ictimai hüquqdan məhrum, qayda-qanuna və milli hökumətə bədbin olub, İranın gələcəyinə şübhə və ümidsizlik gözü ilə baxırlar.

İnkar etmək olmaz ki, bu gün bizim ölkəmizdə milli hökumət və qayda-qanundan əsər qalmamışdır. İran dövləti əməldə iradəsiz və pozucu bir maşın halına düşmüş-

na qədəm qoyması, müstəbid, qaniçən və zalım ünsürlərin əlindən xilas olması mümkün deyil.

Əgər bu mənhus rejim olduğu kimi qalarsa, siyasi fırqələr (partiyalar) və sair demokratik təşkilatlardan hətta kiçik faydalar belə hasil olmayacaqdır. Ayrı bir çarə yoxdur. Xalq içindən və camaatın geniş xalq kütlələrinin ehtiyacına uyğun əyalət və vilayətlərdə yaşayan xalqların xüsusiyyətləri əsasında əsas qanunun təkmilləşdirilməsi və icrası üzrə ciddi işə başlayıb, milli hökuməti işlək və yararlı hala gətirmək lazımdır. Məhəlli hüquqlar və federasiya sisteminin bəsit və sadə forması olan əyalət və vilayət iclasları təzə bir fikir deyildir. Təkcə müasir və müstəqil ölkələrdə deyil, tarixən böyük ölkələrdə belə, xalqın və millətlərin xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq onların əllərini daxili işlərində açıq qoymuşlar. Böyük

yal edirlər ki, qaragürüx çomaq, zor vasitəsilə bu xalqın dilini, xüsusiyyətlərini, adət-ənənələrini, sərvətini əlindən almaq mümkündür. Onlar bu xam xəyalla insanları, hətta Azərbaycanın uzaq kəndlərində belə, öz ana dilindən başqa bir dil bilməyən kəndliləri belə, fars dilində danışmağa vadar və məcbur etməyə çalışırlar. Bunlar İran xalqını aldatmaq üçün yaratdıqları milli vəhdət sözünü, insanların paltarları və dilini süni surətdə birləşdirməklə reallaşdırma biləcəklərini düşünürlər. Bil-mirlər ki, dilin kökü anaların sinəsindən, xalqın adət-ənənələrindən və maddi həyatından yaranır. Nə qədər analar diri və maddi həyat qaynamaqdadır, bu xalqın dilini və adət-ənənələrini əvəz etmək mümkün olan işlərdən deyildir. Milli birlik o vaxt yarana bilər ki, xalqın hamısı öz xüsusiyyətlərini və daxili azadlığını saxlamaqla tərəqqi edib, bir-biri ilə bərabər ola bilsin.

Azərbaycan xalqı mərkəzin çürük və yaramaz adamlarının siyasəti sayəsində özünün istedad qabiliyyət və zəkasına baxmayaraq hər cür azadlıq, ixtiyardan məhrum edilmişdir. Onun oğullarının öz ana dilində təhsil almaq imkanları olmamışdır. Onun ziyalıları xalqın mədəni, tibbi və sair ehtiyaclarını qarşılamaq üçün heç bir haqq və ixtiyara malik deyildirlər. Onlar öz ana yurdlarında və özlərinin qızıl torədən torpaqlarında yoxsul və çarəsizlik halında yabançıqlar və əsirilər kimi yoxsul halda yaşamaqdadırlar. Onun şəxsiyyətini, dilini və milliyyətini hər ana aşağılanaraq təhqir etməkdədirlər. Rza xanın şum siyasətinin tərəfdarı və mərkəzi dövlətin rəsmi nümayəndəsi, bəlkə də Azərbaycan xalqı düşmənlərinin nümunəsi olan Əbdüllah Mustafinin təhqiramiz sözləri bayquş səsi kimi hazırda da Azərbaycan xalqının qulaqlarında əks-səda verir. Bir müəyyən saydan başqa, bütün Azərbaycan xalqı özlərinin adına, şöhrətinə, milliyyətinə sıx bir surətdə bağlıdır. Bunlar həmişə səy etmişlər, Azərbaycanın azadlığı, səadəti və bununla bərabər bütün İranın azadlığı, səadəti uğrunda ciddi çalışmışlar.

Biz mətləbin uzanmasını nəzərə alaraq Azərbaycanın parlaq tarixindən bəhs etmək istəmirik. Bu xalqın mənşəyi və cəsur babalarının böyük bir dövlət təşkil edib uzun illər müstəqil siyasi həyat sürdüklerini də irəli çəkməyirik. Səfəvi sultanlarının Azərbaycan oğullarından təşkil etdiyi qızılbaş ordusunun bu günkü İranın təşkilində gördükləri böyük işlər və göstərdikləri böyük qəhrəmanlıqlardan da bəhs etmirik. Hətta İran və Azərbaycanın məşrutə hərəka-

tında Səttərxanın bayrağı altında fədakarlıq göstərən Azərbaycan mücahidlərinin fəaliyyətlərini də ayrı mövqeyə saxlayırıq. Şeyx Məhəmməd Xiyabaninin azadlıq uğrunda başladığı qiyamı və bundan sonra meydana çıxan bütün qiyamlar və azadlıq hərəkatlarını da şərh etməyəcəyik. Biz deyirik: Azərbaycan torpağında dörd milyondan çox bir xalq yaşayır ki, onlar özlərinin milli mənsubiyyətini tanıyır, özlərinə məxsus dilləri və ayrı bir adət-ənənələri vardır. Bu xalq deyir: biz istəyirik ki, İranın istiqlaliyyətini və bütövlüyünü qorumaqla bərabər öz daxili işlərimizi idarə etməkdə muxtar və azad olaq. Öz evimizi öz istəyimizlə və iradəmizlə idarə edək, məhəlli ehtiyaclarımızı öz gücümüz-lə təmin edək.

Azərbaycan deyir: Tehran bizim dərdimizə yetişmiş və bizim ehtiyaclarımızı aydınlaşdırıb çarə etməkdə acizdir. Bizim mədəniyyətimizin tərəqqisini məhdudlaşdırır. Bizim ana dilimizi təhqir edib başqa vətəndaşlarımızı kimi sərbəst yaşamağa yol vermir. Bununla belə, biz oradan rabitemizi kəsmək iddiasında deyilik.

Ölkəmizin bütün və ümumi qanunlarına itaət edəcəyik. Ölkə Parlamentində iştirak edərək fəaliyyət göstərəcəyik. Fars dilinin dövlət dili olmaq şərti ilə milli məktəblərimizdə öz dilimiz ilə bərabər tədris edilməsinə imkan verəcəyik. Amma bunların hamısı ilə bərabər özümüz üçün bu haqqı da qəbul edirik ki, gərək öz evimizin ixtiyar sahibi olub, onu öz səliqəmizlə idarə etmək imkanına malik olaq.

(Davamı növbəti sayımızda)

Qeyd: İran Azərbaycanında uzun yüzilliklərdən bəri təhsil, yazı işləri, dövlət və hətta fərdi karguzarlıq sənədləri, ədəbiyyat, mətbuat və s. fars dilində aparıldığından bəyanatın mətnində Azərbaycan dilində parçım edilmiş çoxsaylı fars sözlərinin işlənməsinə, eləcə də, cümlə quruluşları və söz sonluqlarının Azərbaycan ədəbi dili qaydaları ilə tərs-mütənasib olan fars dili stilində yazıldığından, oxucularımızın bəyanatın mətnini dəqiq başa düşməsinə asanlaşdırmaq məqsədilə bəyanatın mətninin məzmun və mahiyyətini olduğu kimi saxlamaqla Azərbaycan ədəbi dilinin qayda və tələblərinə uyğunlaşdırılmışdır.

Adilə Çernik-Bülent,
Azərbaycan Demokrat Fırqəsi
Mərkəzi Komitəsinin sədri
Firidun Ənuşirəvan oğlu İbrahim,
İranlı Mühacirlər Cəmiyyəti İctimai Birliyinin sədri

dür ki, onun başında duranlar xalqı qarət etməkdən başqa bir məqsəd və niyyət təqib etmirlər. Bütün sahələrdə fəsad, bədbəxtliklər və fəlakət hökm sürür. Bütün əcəbliklər bundan yaranmışdır. Dərəbəyliyin qüvvətlənməsi, diktator və diktator-sevənlərin tapılması bu ağılsız və faydasız idarəetmə üsulunun nəticəsidir ki, dörd-beş nəfər çürük siyasi başçı güc ilə İran camaatına zorla qəbul etdirmişlər.

Əgər İranda yaşayan ellər, millətlər, xalqlar ölkənin istiqlalını qorumaqla bərabər öz yerlərində və öz sərhədləri hüduvunda azad və muxtariyyətə malik olsaydılar, ölkənin bütün ümumi qanunlarına riayət etməklə bərabər, öz müqəddəratını öz istək və iradələri ilə təyin etməyi bacarsaydılar, əgər onların özlərinin mədəni, iqtisadi və siyasi cəhətdən tərəqqiləri uğrunda öz əlləri ilə münasib olmayan qeyd və şərtsiz çalışmaq haqqı olsaydı İranın vəziyyəti və hala düşməz, saysız qurbanlar hesabına əldə edilmiş qayda, əsas qanun (konstitusiyaya) təsirsiz qalmazdı. Buna görə, bu vəziyyət min illər davam edərsə İran xalqının düşkün, pis vəziyyət və çarəsizlik deryasından xilas olub, tərəqqi və təkamül yolu-

Dariyüşün ölkədaxili ərazi bölgüsü də ancaq bu təbii ehtiyac üzərində qurulmuşdur. Qədim İranın ərazi bölgüsü bu günkü federalizm və muxtariyyət üsulunun ibtidai formasından başqa bir şey deyildir. Hazırda İrandakı mövcud olan şahənşahlıq rejiminin başqa təfsiri, izahı yoxdur. Əgər mərkəzi hakimiyyəti diktatorluq, özbaşınalıq və zorakılıqdan ötrü saxlamaq istəsək, bu başqa məsələdir. Əgər istəsək ki, mərkəzi dövləti demokratik hökumətdən yüksəkə dərməsini qəbul edək, o vaxt, böyük milli, mədəni xüsusiyyətlərə malik olan əyalət və vilayətlərə öz daxili işlərində azadlıq və muxtariyyət verməliyə ki, bu vasitə ilə onlar mərkəz ilə mənəvi rabitələrini gücləndirə bilsin.

Bir halda ki, biz Azərbaycanın xüsusiyyətlərindən bəhs edirik və deyirik ki, bu geniş torpaqda dörd milyon yarım azərbaycanlı yaşayır və bu camaatın dili, adətənənəli, vergi cəhətdən İranın başqa əyalətləri ilə böyük fərqi vardır, həm də bu xalqın öz mədəni işlərində və öz torpağının abadlaşdırılmasına müdaxilə və iştirak etsin, bu zaman biz mərkəzi hökumətin əleyhinə deyil, onun güclənməsinə çalışmış oluruq. Bəzi dar düşüncəli adamlar xə-

AYB sədrinə açıq məktub

Hörmətli Anar müəllim, sizin mətbuat verdiyiniz son müsahibə AYB sədri kimi illəri adlayan fiaskonuzun NÖVBƏTİ ən qabarıq etirafı, nümayişkarənə "foto-sudur"...

38 illik sədrlik dönəminizdə demokratik fikir, gənc kadr, düzgün idarəçilik prinsipi, islahat... anlayışlarını tanımadınız, tanımaq istəmədiniz. Siz olan yerdə qanun da özünüz oldunuz, şah da! Neçə gənc nəsillə üz-üzə gəldiniz. Kimlər GƏNCLİYindən, GƏLƏCƏYindən keçmədi ki?! Xarakteri sizin "dəyirmanınızda" üyüdümlər də az olmadı, taleyindən küsüb gedənlər də.

Mənsub olduğunuz qurumu necə istədinizsə eləcə də idarə etdiniz. Necə deyərlər, gəmiyə də sahib oldunuz, dənizə də!

BU QƏDƏR illər bəs etmədimi? Vəzifə hərisliyi, kürsü doğmalığı budurmu, Anar müəllim? Yox, bu deyilsə ömrünüzün bu çağında 38 illik bir vəzifədən getməməyin adı nədir? Nəyi gözləyirsiniz? AYB sədri kimi etiraf edəcəyiniz ÇOXMU qəbahətləriniz var? Heç şübhəsiz ki, var! AMMA və LAKİN(!) əmin olun, sizin bu gün etdiyiniz etiraf illərdir ki, səriştəsiz "idarəçiliyiniz" sayəsində göz önündədi... Sadəcə zamanın hökmü, diqtəsi indi onları bir - bir sizin özünüzdə də təsdiqlədir.

... VƏ YENƏ, təkrar edirəm, 38 illik bir vəzifədən getməməyin adı nədir?

Yoxsa, unudulmaq qorxusudur, şöhrət hissidir? Əgər, bunlarsız qətiyyənlə rahat olmağın, sizi xatırladacaq kifayət qədər əsərləriniz, imzanız var. Ya həqiqətənmə düşünürsünüz ki, əvəzlənməzsiniz? Həqiqətənmə düşünürsünüz ki, siz getsəniz Yazıçılar Birliyi məhv olar VƏ YA onu sizdən başqa heç kim idarə edə bilməz? Bu suallara cavabınız varsa, buyurun.

HEÇ OLMASA, bircə dəfə də olsun dönüb ətrafa baxıb, ətrafın bu məsələlərlə bağlı nə düşündüyü haqqında maraqlandınız mı? Təbii ki, mən ətraf deyərək Elçin Hüseynbəyliləri, Rəşad Məcidləri, Azər Turanları... və bu kimi mövqeyi "güllələnmişlər"i yox, necə deyərlər, illərin dəyirmanından "diri" çıxanları, çıxmaq "gücündə" olanları nəzərdə tutaram.

Hörmətli Anar müəllim, sizin ömrünüzün bu gün mübarizə, mücadilə dönməsi yox, müzakirə, istinad dönməsidir. Hər nə varsa öz vaxtında daha ucadır, daha gözəldir. Siz Yazıçılar Birliyinin rəhbərlik postundan zamanında getməli idiniz... Getməlisiniz.

İNANIRAM Kİ, siz də gələcəyi sevirsiniz... Amma unutmayın! Gələcəyi sevmək gələcəyin qarşısında dayanmaq, gələcəklə "döyüşmək" anlamına gəlmir. İndi Anar gələcəklə "döyüşür"...

Emil RASIMOĞLU
Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü

Milli iftixarımız

Üzeyir Hacıbəyli - 140

Bütün şüurlu fəaliyyətini öz xalqının inkişafına, maariflənməsinə və tərəqqisinə həsr edən sənətkarların ömrü də əbədi olur. Zaman ötüb keçir, dövrən dəyişir yeni nəsillər gəlir. Belə sənətkarlar əsrlər keçsə də unudulmur, həmişə dərin ətiramla xatırlanır. Milli iftixarımız Üzeyir Hacıbəyli kimi...

Adətən Üzeyir Hacıbəylinin adı səslənən kimi gözlərimiz önünə nəhəng bir musiqişünas, dahi bəstəkar, musiqi sahəsində böyük şöhrət qazanmış bir insan gəlir. Bu, həqiqətən belədir.

Amma bu həqiqət də var ki, onun çoxşaxəli fəaliyyəti, zəngin yaradıcılığı ilə tanış olanlar Üzeyir Hacıbəyli dünyəşöhrətli bir bəstəkar olmaqla yanaşı, həm də çox zəngin bir maarifçi, publisist, naşir, və sadaladığımız bu fəaliyyət sahələrinin hər birində Üzeyir Hacıbəylinin yaradıcılığı barədə qalın-qalın kitablar yazmaq olar.

Bax, xalqa əvəzsiz xidmət göstərməyin, xalqın əfəndisi olmağın, ən gözəl heç vaxt əhəmiyyətini itirməyəcək fədakarlığın nümunəsi budur.

Üzeyir Əbdülhüseyn oğlu Hacıbəyli də adı Azərbaycan maarifçilik fəaliyyətinin həmişə ön sıralarında çəkilən bir yüksək ziyalı Vətən oğlu idi. Onun dünyaya göz açdığı ildən bizləri əsr yarım qədər bir zaman ayırır. Az müddət deyil. Məlum olan həqiqət budur ki, bu zaman məsafəsi böyüdükcə, illər üstünə aylar, illər gəldikcə, Üzeyir Hacıbəyli də bütün ruhu ilə xalqımıza daha da yaxınlaşır, ona olan xalq sevgisi və məhəbbəti əbədi bir xarakter alır.

O, bir ziyalı kimi, hər şeyə vaxt tapırdı. Təkcə Azərbaycan musiqisinə deyil, dünya musiqi xəzinəsinə "Arşın mal alan", "O olmasın bu olsun", "Koroğlu" kimi şedevr operalar, "Sənsiz", "Sevgili canan" kimi romanslar bəxş edir, digər tərəfdən bir publisist, felyontonçu kimi yaşadığı dövrün eybəcərliklərini tənqid atəşinə tutur, publisist məqalələr, felyetonlar yazır, musiqi maarifçiliyi ilə məşğul olur, istedadlı Vətən övladlarının tərəqqisi yolunda fədakar xeyriyyəçilik fəaliyyəti ilə məşğul olurdu.

Həmin illərdə böyük Mirzə Cəlilin rəhbərlik etdiyi "Molla Nəsrəddin" jurnalının demək olar ki, ən fəal yazarlarından biri məhz Üzeyir

Hacıbəyli idi. Çox vaxt, məlum səbəblərdən, təqiblərdən qorunmaq üçün müxtəlif imzalar qoyulsa da, Üzeyir Hacıbəyli dəsti xətti, məlum üslubu onun yazılarından aydın duyulurdu.

O, bu jurnalın demək olar ki, işıq üzü görən bütün nömrələrində xalqımızın maarifçi ziyalıları Həsən bəy Zərdabi, Nəcəf bəy Vəzirov, Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev, Mirzə Ələkbər Sabir kimi böyük söz ustaları ilə birlikdə çalışmaq, xalqın maariflənməsinə işıq tuturdu.

Ən əsası isə bu idi, bu söz ustalarının hər biri, elə Üzeyir Hacıbəyli də bütün yazılarını xalqın ruhuna çox yaxın bir dildə, sadə, anlaşqlı bir dildə yazırdılar. Bu yazıları oxuyan hər bir adam gülür, həm də nəticə çıxarırdı. Əsl maarifçilərimizin də istədiyi elə bu idi. Xalq öz dostunu və düşməni yaxşı tanımalıdır, haqqı uğrunda mübarizəyə qoşulmağa özündə güc tapmalıdır.

Üzeyir Hacıbəyli təkcə misilsiz musiqiçi deyil, bir mühərrir kimi də Azərbaycan mədəniyyəti tarixində ən uca zirvələrdə qərar tutan ziyalılarımızdan olmuşdur.

Qoqulun məşhur "Şinel" hekayəsini Azərbaycan dilinə Üzeyir bəy çevirmişdi. Həm də sırf tərcüməçiliklə məşğul olan bir çoxlarının həssəd aparacağı bir qaydada.

Onun "Ordan-burdan" sərlövhəsi altında məşhur felyetonları "Fıllankəs" imzası ilə dərc olunurdu və

hər dəfə də geniş rezonans doğurdu. Xalq ruhuna uyğun bir dildə, ustalıqla, qısa, lakin çox məzmunlu və kəskin bir şəkildə yazılmış bu felyetonları sonsuz maraqla izləyirdi. Çünki bu felyetonlarda cəmiyyətin eybəcərlikləri, nöqsanları öldürücü satira atəşinə tutulurdu.

O, bir maarifçi, bir publisist, nəhayət bir ziyalı kimi, hadisələrdən kənarda dayanıb, seyrçi bir mövqə tuta bilmirdi. Əzizlən, haqsızlıqlardan boğulan həmvətənlərinin maariflənməsi üçün hər bir çətinliyə hazır idi. Onun qısa bir vaxtda yayılan, şöhrət qazanan satirik əsərlərinin mövzusu isə adi həyat hadisələrindən götürülürdü.

Həyatda hər kəsin xidmətlərinə görə qiymətini zaman və xalq verir.

El gözündə ucalanların, bütün varlığı ilə xalqına xidmət edənlərin yeri həmişə zirvələr olur. Və hansı nöqtədən baxsan, zirvələrdə bərqərar olmuş həmin şəxslər parlayan ulduzlar kimi görünür.

Böyük Mirzə Cəlil vaxtı ilə yazırdı ki, "g heç olmaz ki, yazılan doğru söz yerdə qalsın..."

Bəli, bu həqiqətdir. Üzeyir Hacıbəyli kimi ziyalı maarifpərvər, Vətən oğullarının əkdüyü toxumlar çoxdan bar verir. Bu gün Vətənimiz Azərbaycan öz mədəniyyəti, tərəqqisi, güclü iqtisadiyyatı, elmi potensialı ilə bütün dünyaya günəş kimi doğur...

Fuad BİLƏSUVARLI
Prezident mükafatçısı

Dünyanın gəlişmiş xalqlarından geri qalmağımızın səbəbi düşüncəmizin geriçi olmasıdır. Düşüncəmiz niyə geridir? Çünki düşüncəmizi körpəlikdən ta bu günəcən, VII əsrdə ərəb Məhəmmədin qondardığı, bizi də əsarətinə almış geriçi Ərəb İslam Dini formalaşdırır, baxmayaraq ki, biz artıq XXI əsrdə yaşayırıq...

Dünya xalqlarının öncülləri artıq 236 ildir ki, uydurma xristian dini qaydalarıyla yox, gəlişmiş dünyəvi qanunlar əsasında yaşayırlar, uğurları da göz qabağındadır.

VII əsrdə aramsız davam edən ərəb işğalları - qaba qücü sonucunda 199 il Ərəb İslam Dini - yumçaq gücü qaydalarına ardıcıl zorlanan türklər isə, çoxlu cəhdlərə baxmayaraq, gömüldükləri bu geriçi İslam düşüncəsindən sonadək qurtula bilməmişlər...

Türklər ərəb işğallarına qədər panteistlik Tanrıçı inancında olsalar da, öz birliklərini, dövlətlərini özəl dünyəvi gələnkədən qaynaqlanan düşüncəyə əsaslanan 33 bəndlik Törə-Anayasa əsasında idarə etmişlər. Türklər bu Törə əsasında "25 min illik dövlətçilik tarixlərində 25 imperiya, 152 dövlət, 9 muxtar respublika, 5 muxtar vilayət yaratmışlar" (f.d.Aydın Qasımlı). Türklərin Tanrıçı inancı öz aydınları - Şamanlarla ötürülən, Türk ulusunun ilk birlik qurumu, sosial özəyi olan Ailəyə, Dövlətə, dövlətin ideoloji əsası olan dövlətçilik düşüncəsinə, ulusun zamanı uyğun yaşamaına xidmət etmişdir. İslam dini funksionerlərinin dələduzluq şəbəkəsi kimi formalaşmamışdır.

Ərəblərdə inanc - özlərinin qayırdığı simvolik, panteist bütələr, VII əsrdən isə Ərəb İslam dini uydurmasına olmuşdur. Ərəb xilafətində inanc - İslama xidmət etmək adı altında başqa inancda olanların malını yağmalamağı, onları öldürməyi, kölə etməyi, əsarətini, cariyyə qadınları zorlamağı halal sayılmışdır. Göründüyü kimi, ərəblər İslamı hakimiyyətə gətirən yolda idarə üsulu, alət kimi kullanmışlar, indi də kullanırlar. Ona görə də Məhəmməd başda olmaqla, İslamda zorla düşüncəsi qandalananların hamısı təbəçilikdə olanlara, kasıblara, əslində olmayan "O dünya keflərini" nisyə vəd edib şirnikləndirməklə aldatsalar da, özləri real qaydalarında nağıd keflərindən qalmamışlar, elə indi də qalırlar...

Ərəb işğalçıları türkləri ərəb ümmətçiliyində asan ərində bilmək, ərəbləşdirmək üçün Türkün və başqa xalqların bütün ələ keçən gələnkələrini, mədəni irsini - yumşaq gücünü məhv etməyə çalışmış, ərəbləşdirmişlər.

Ərəb işğalınadək, türk toplumunun yaşam əsası kimi qüvvədə olan Türk Törəsini oxuduqca heyran olmaya bilmirsən, sanki 1948-ci aralıq - dekabr ayının 10-da, BMT-nin Baş Məclisi tərəfindən qəbul edilmiş 30 maddəlik Ümumdünya İnsan Hüquqları Bəyannaməsinin, VIII əsrdəki, təbii seçmə əsasında formalaş-

Tenqriçiliklə dінlərin fərqi

(Törə - Türk Anayasası)

mış Türk Ulu Babası, daha arısaftəməl prinsipləri ilə tanış olursan, sadəcə sonuncu, kapitalizmin sosial münasibətləri çərçivəsində olan insan hüquqlarını qoruyur.

Əziz oxucu, indi mən səni çox qısa şərhlərlə bu Törə ilə tanış edəcəm, oxu və düşünr. Beləliklə, dostum Rovşen Kəbirli, Erdal Çakmakçı - "Türk atalarımız taşakazıyıp yazmışlar". Bilge Kağan Yasası: En eski Türk Anayasası "Törə":

1. Tengri (yaratan) Tektir (Bu, türklərin bilgisizlikdən irəli gələn, başqa dinlər kimi şəbəkələnməmiş, dələduzluğa çevrilməmiş, yaradan haqda basit, sübutsuz, panteist inanclarıdır, dünya görüşüdür).

2. Her kim ki, Tengri'dən kut (türk inancına görə bədəni cəlandıran müqəddəs enerji, qüvvə) almak dilərsə, başkasına ya karmasın (yalvarmasın).

3. Bir il (El), bir Kağan (Xaqan), bir Tengri...(Özünü qorumanın Birlik formulu)

4. Bir kına iki kılıç girməz. Bir hatun iki er alamaz və bir budunda (tayfa, ulus, xalq, millət) iki törə olmaz. Törə tektir. Törə kesin (yegin, qəti, birdibli) və keskindir. Kim ki, törəyə uya kutlanır (uğurlanır, xoşbəxt olur, bir yere toplanır). Kim ki, törəyə kıya katlanır (sınır, ad sanını itirir).

5. Kimse töredən üstün değıldir. Dirlik və birlik için törə budur.

6. Bir çoban sürüsündən, bir er ailesindən, bir Kağan budunundan sorulur(Özünü, toplumu

ayaqda tutmaq, gəlişdirmək, qiyəmətləndirmək üçün sorğulama formulu).

7. Her er eşinə, atına, pusatına (silahına, bəsatına-ad, sanına,nüfuzuna) sahip çıkacak(öz varlığını, soyunu, birliyini qoruma tapşırığı).

8. Ana, babaya və ataya sayğı, təzim duyulacaq(Ailə özəyinin, quruluşunun, soyun, sosiallaşmanın iç qorunma qaydası).

9. Hısmına (soybağı, soy ağacı, qan bağı, qohum-əqrabasına) sarılacaq, komşusunu gözetəcək(Tayfanın iç qorunma, sosiallaşma qaydası).

10. Er kişi yalan söylemeyecek(Düzlüyün-bütün əyirliəri kəsən formulu).

11. Mal çalan, mülk çalan misliylə ödeyəcək. Hesabı ya maliyyə ya canıyla sorulacaq(Sosial ədalət formulu).

12. Kim ki, bir ırza (namus, ismət, iffət, şəərəf) toxunsa, canından olacaq.

13. Her kim olursa-olsun haksız, aldatıcı iş tutarsa hesabı həmmən sorulacaq(Qanun şahdır, şah qanun deyil, prinsipi).

14. Savaştan beri duran ya da kaçan tamuya (tamaq-cehen-nem) uçacak(Düşmə, ədalətsizliyə qarşı mübarizənin formulu).

15. Aman dileyene kılıç üşürülməyəcək (çəkilməyəcək), siğınana arka dönülməyəcək(Savaşın Humanist töresi, sivil qaydası).

16. Baş kaldıranın başı alınacaq, hak isteyen hak verilecek(İç düzəni qoruma, şikayətlə-

rə düzgün baxılması töresi, qaydası).

17. Kimse kimseye üstünlük taslamayacak (mənlilik etməyəcək, lovğalanmayacaq). Ne ak etin karadan, ne karanın kızıldan, ne kızılın sarıdan farkı olmayacak(Qanun qarşısında bərabərlik, sosial bərabərlik, ədalət töresi - hüququ).

18. Kin və gururdan uzak olunacak(Mənəvi təmizlik, arı-saflıq qaydası).

19. Mazluma merhamet, zalime azap duyulacak(sosial ədalət hüququ).

20. Zayıfa, yaralıya, çocuğa və kadına el kaldırılmayacak(Humanizm).

21. Kızı isteyen Kağan da olsa, bey de olsa, kız istediğine verilecek(Qadın şəxsiyyətinə sayğı, insan hüququ, gender bərabərliyi).

22. Gereksiz yere ağaç kesmeyeceksin, suyu kirlətməyəcəksin(Canlıların, həyatımızın əsasını-Ekoloji tarazlığı qoruma prinsipi).

23. Bilməyib de bildim deməyəcəksin, bilənə danışacağsın(-Sosial ədalətin prosesual təmini mexanizmi).

24. Bugünün işini yarına bırakmayacağsın(Çalışma, yaşam prinsipi).

25. Kusur görməyəcək, kusur aramayacağsın (Yalandan, əsas-sız qüşur axtarmayacağsan).

26. Güçlüyken affet, zayıfken sabret(Humanizm, gərəkli dözümlərin prinsipi).

27. Yazgına asi olma(Huma-

nizm, zəifi qoruma prinsipi).

28. Yaptığın iyiliği unut, yapılan iyiliği unutma(Ərdəmlilik, alimənəbliq, kişilik, obyektivlik prinsipi).

29. Herkes adaletle iş görecektir("Ədalət mülkün təməlidir" M.K.Atatürk).

30. Her ne edersen et, yargılanacağını her daim akılda tut(-Cavabdehlik, məsuliyyətli olma, kimsənin qanundan qaça bilməyəcəyi prinsipi).

31. Milletine yaban (yabancı, vəhşi, yırtıcı) kalma (olma). İpeğin iyisine, sözün güzeline kanma (aldanma), onlara boyanma (bulaşma) (Öyüd).

32. Kağan odur ki, adaleti üstün tutsun, törəyi yaşatsın. Törə yok olursa, il (El) yok olur, il (El) olmazsa, budun (xalq) kul olur(-Sosial qoruyucu prinsiplər).

33. Ey Türk Oğuz beyleri, ey milletim işitin! "Üstte mavi gök

Məmməd xan ƏZİZXANLI
Keçmiş prokuror

çökmedikçə, altta yağız (qara, qarabuğdayı, əsmər) yer delinmedikçə sənin ilini (Elini) və törəni kim bozabilir?"

"Daha (hələ) İslamiyyət Türk toplumuna gəlmeden Türk'ün tek tanrı inancı və töresi..."

"Bu Yazıt Bilge Kağanın ölümündən (734) bir yıl sonra (735), kendi oğlu olan Tenqri Kağan tərəfindən diktirilmişdir. Bu yazıtta da konuşan, Kül Tigin yazıtında olduğu gibi Bilge Kağandır. Moğolustanda Orhon ırmağı yakınlarında bulunmaqdadır. Bilge Kağan Yazıtı ile Kül Tigin Yazıtı arasındakı uzaklıq bir kilometrdir. Göktürk yazısı ilə yazılmışdır. Bazı bölümləri Kül Tigin Yazıtından aktarılmışdır. Ondan fərqli olaraq Kül Tiginin ölümündən sonrakı olayları da anlatmışdır. Kül Tiginin kitabelərinin çevresində Bilge Kağanın mezarının etrafında da balballar vardır. Bunları Yolluq Tigin yazmışdır. Bilge Kağan Yazıtının yüksəkliyi 3.80 metrdir. Bilge Kağan Yazıtının kopyası Türkiye Gazi Üniversitesindedir".

(Ardı var)